

T.C.
ATATÜRK KÜLTÜR, DİL VE TARİH
YÜKSEK KURUMU

ATAM BÜLTEN

1-31
TEMMUZ
2026

Türkiye Kamu Başdenetçisi
Mehmet Akarca'dan
Atatürk Araştırma Merkezi
Başkanlığına Ziyaret

8

ATAM Başkanlığından
Anıtkabir
Komutanlığına Ziyaret

7

Atatürk Araştırma
Merkezi Başkanı Prof. Dr.
Ahmet Kılınç, 2. İletişim
Şûrası'na Katıldı

10

Atatürk İlkeleri
Yazımı Yöntem Bilimi
Çalıştayı Başladı

16

10. Yılında 15 Temmuz Demokrasi ve Millî Birlik Günü, Panel ve Sergi ile Ele Alındı

Atatürk Araştırma Merkezi Başkanlığı
ile Türk Tarih Kurumu iş birliğinde,
15 Temmuz Demokrasi ve Millî Birlik
Günü kapsamında düzenlenen program,
Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı
tarafından hazırlanan "İrade Bizim,
Zafer Bizim" temalı 15 Temmuz
Demokrasi ve Millî Birlik Günü 10.
Yıl Sergisi'nin açılışıyla başladı.

[DEVAMI SAYFA 14'TE](#)

İstiklâl Savaşı İstihbarat Subaylarından: Fahri Akçakoca Akça'nın Hatıraları

21

Atatürk Araştırma Merkezi Başkanlığı

2026

"Benim en büyük eserim,
Türkiye Cumhuriyeti'dir."

K. Atatürk

İÇİNDEKİLER

BAŞKANLIK MAKAMI

ATAM Başkanlığından Anıtkabir Komutanlığına Ziyaret	07
Türkiye Kamu Başdenetçisi Mehmet Akarca'dan Atatürk Araştırma Merkezi Başkanlığına Ziyaret	08
Atatürk Araştırma Merkezi Başkanı Prof. Dr. Ahmet Kılınç'tan BAİBÜ Rektörü Prof. Dr. Faruk Yiğit'e Ziyaret	09
Atatürk Araştırma Merkezi Başkanı Prof. Dr. Ahmet Kılınç, 2. İletişim Şûrası'na Katıldı	10
Prof. Dr. Osman Gökhan Antalya'dan ATAM Başkanı Prof. Dr. Ahmet Kılınç'a Ziyaret	11
Ankara 2 No'lu Barosu Avukatlarından, ATAM Başkanı Prof. Dr. Ahmet Kılınç'a Ziyaret	12

BİLİMSEL ETKİNLİKLER

10. Yılında 15 Temmuz Demokrasi ve Millî Birlik Günü, Panel ve Sergi ile Ele Alındı	14
Atatürk İlkeleri Yazımı Yöntem Bilimi Çalıştayı Başladı	16
Atatürk İlkeleri Yazımı Yöntem Bilimi Çalıştayı Tamamlandı	17
Ziraat ve Çoban Mektebi Ankara Konferansları Serisinde Ele Alındı	18

YAYINLAR

İstiklâl Savaşı İstihbarat Subaylarından: Fahri Akçakoca Akça'nın Hatıraları	21
Aylık Makale	22

ATATÜRK ANSİKLOPEDİSİ'NDEN

Atatürk Ansiklopedisi Büyümeye Devam Ediyor: Madde Sayısı 1413'e Ulaştı	24
---	----

İÇİNDEKİLER

TÜRK DÜNYASI ANSİKLOPEDİSİ'NDEN

Türk Dünyası Ansiklopedisi
Gelişmeye Devam Ediyor

26

KURUM İÇİ FAALİYETLER

26 Sayılı Süreli Yayın
Komisyonu Toplantısı Yapıldı

28

43 Sayılı Yayın Komisyonu Toplantısı Yapıldı

28

Türk Dünyası Ansiklopedisi'nde
Yayımlanan Madde Sayısı 372'ye Ulaştı

29

2026-2027 Dönemi
Yatırım Projeleri Değerlendirildi

29

84 Sayılı Atatürk Ansiklopedisi
Çalışma Grubu Toplantısı Yapıldı

30

T.C. Tarihi Soru Bankası Komisyonu
İlk Toplantısını Gerçekleştirdi

30

Atatürk İlkeleri ve İnkılapları Bilim
ve Uygulama Kolu Faaliyetleri

31

AĞUSTOS AYINDA ATAM'DA

30 Ağustos Ruhu: Kütahya -
Afyonkarahisar - Dumlupınar
Zafer Rotası Sempozyumu - II

33

Ziya Gökalp'in Düşünce Dünyası Çalıştayı

34

BİLİM KURULU ÜYELERİNDEN

Prof. Dr. Ömer Osman Umar

36

Prof. Dr. Hatice Güzel Mumyalmaz

38

Prof. Dr. Mehmet Serhat Yılmaz

41

Prof. Dr. Nuri Karakaş

43

Doç. Dr. Hasan Cicioğlu

47

Prof. Dr. Hale Şıvgın

50

Prof. Dr. Sevtap Demirci

54

Prof. Dr. Nurten Çetin

58

Prof. Dr. İsmet Türkmen

63

1

BAŞKANLIK MAKAMI

ATAM Başkanlığından Anıtkabir Komutanlığına Ziyaret

Atatürk Araştırma Merkezi (ATAM) Başkanı Prof. Dr. Ahmet Kılınç başkanlığındaki heyet, Albay Kasım Mehmet Teke'yi ziyaret ederek ortak yürütülebilecek bilimsel çalışmalar ve arşiv faaliyetlerine ilişkin değerlendirmelerde bulundu.

Gerçekleştirilen ziyarete ATAM Başkanı Prof. Dr. Ahmet Kılınç'ın yanı sıra Başkan Yardımcısı Arzu Güvenç Saygın ile Kütüphane Müdürü Dr. Halit Aytuğ Tokur katıldı.

Toplantıda, Atatürk Araştırma Merkezi Arşivi ile Anıtkabir Komutanlığı bünyesinde muhafaza edilen özel arşiv malzemeleri üzerine fikir alışverişi gerçekleştirildi.

Kurumlar arasında bilgi ve

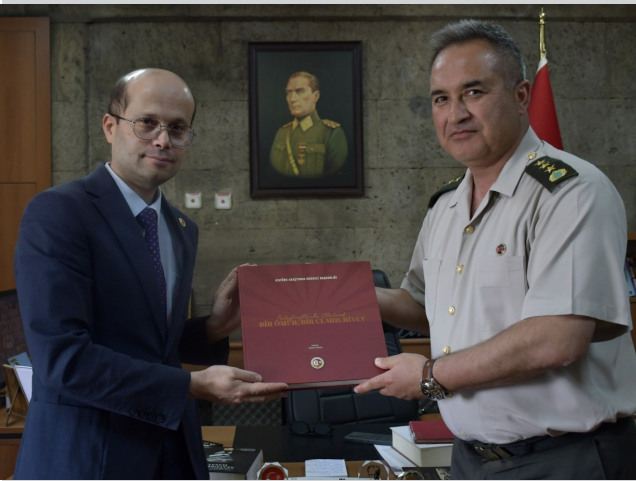

Ziyaret, günün anısına çekilen hatıra fotoğrafının ardından sona erdi.

belge paylaşımına dayalı iş birliği imkânları değerlendirilirken, Atatürk ve Millî Mücadele dönemine ilişkin tarihî mirasın korunması, araştırılması ve gelecek nesillere aktarılmasına katkı sağlayacak ortak çalışmalar üzerinde duruldu.

Ziyaret kapsamında, Atatürk

Araştırma Merkezi Başkanlığı ile Anıtkabir Komutanlığı arasında gelecekte gerçekleştirilebilecek bilimsel etkinlikler, yayın çalışmaları, sergiler ve diğer ortak projeler hakkında görüş alışverişinde bulunuldu. Görüşme sonunda karşılıklı olarak kurum yayınları ve çeşitli hediyeler takdim edildi.

Türkiye Kamu Başdenetçisi Mehmet Akarca'dan Atatürk Araştırma Merkezi Başkanlığına Ziyaret

Türkiye Kamu Başdenetçisi Mehmet Akarca, Atatürk Araştırma Merkezi Başkanı Prof. Dr. Ahmet Kılınç'ı makamında ziyaret etti.

Samimi bir atmosferde gerçekleşen ziyarette, Atatürk Araştırma Merkezi Başkanlığının yürüttüğü bilimsel araştırmalar, yayın faaliyetleri ve Türk tarihinin güvenilir kaynaklarla gelecek nesillere aktarılmasına

yönelik çalışmaları hakkında görüş alışverişinde bulunuldu. Görüşmede ayrıca, kamu kurumları arasında akademik ve kültürel iş birliğinin geliştirilmesine yönelik değerlendirmeler yapıldı.

Ziyaretten duyduğu memnuniyeti ifade eden Prof. Dr. Ahmet Kılınç, Türkiye Kamu Başdenetçisi Mehmet Akarca'ya nazik ziyaretleri dolayısıyla

teşekkür etti. Programın sonunda Prof. Dr. Ahmet Kılınç tarafından Mehmet Akarca'ya Atatürk Araştırma Merkezi Başkanlığının yayınlarından oluşan kitap seti takdim edilirken, Mehmet Akarca da Prof. Dr. Ahmet Kılınç'a günün anısına hediye takdiminde bulundu. Ziyaret, karşılıklı hediye takdimi ve çekilen hatıra fotoğrafıyla sona erdi.

Atatürk Araştırma Merkezi Başkanı Prof. Dr. Ahmet Kılınç'tan BAİBÜ Rektörü Prof. Dr. Faruk Yiğit'e Ziyaret

Atatürk Araştırma Merkezi Başkanı Prof. Dr. Ahmet Kılınç, Atatürk İlkeleri Yazımı Yöntem Bilimi Çalıştayı kapsamında bulunduğu Bolu'da, çalıştayın paydaş kurumlarından Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Faruk Yiğit'i makamında ziyaret etti.

Ziyarette, Fen Edebiyat Fakültesi Dekanı ve ATAM Haberleşme Üyesi Prof. Dr. Nuray Özdemir Tiryaki, Sosyal Bilgiler Eğitimi Ana Bilim Dalı Öğretim Üyesi ve ATAM Haberleşme Üyesi Prof. Dr. Fahri Kılıç, Atatürk Araştırma Merkezi Başkan Yardımcısı Arzu Güvenç Saygın, Strateji Geliştirme Müdürü Aynur Köksoy ve Yüksek Kurum Uzmanı Murat Alper Parlak da hazır bulundu.

Görüşmede, Atatürk Araştırma Merkezi Başkanlığı ile Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi arasında

yürütülen akademik iş birlikleri ile Atatürk İlkeleri Yazımı Yöntem Bilimi Çalıştayı kapsamında gerçekleştirilen çalışmalar değerlendirildi. Taraflar, Atatürk ilke ve inkılapları alanında yürütülen bilimsel faaliyetlerin geliştirilmesi, ortak projelerin artırılması ve üniversite-kurum iş birliğinin güçlendirilmesine yönelik görüş alışverişinde bulundu.

Prof. Dr. Ahmet Kılınç, çalıştaya sağladığı katkılar ve misafirperverliği dolayısıyla Rektör

Prof. Dr. Faruk Yiğit'e teşekkür ederek, üniversitelerle kurulan güçlü iş birliklerinin nitelikli bilimsel üretime önemli katkılar sunduğunu ifade etti. Prof. Dr. Faruk Yiğit ise Atatürk Araştırma Merkezi Başkanlığı ile yürütülen ortak çalışmalardan duyduğu memnuniyeti dile getirerek, bu iş birliklerinin gelecekte de artarak devam etmesini temenni etti.

Ziyaret, karşılıklı hediye takdimi ve günün anısına çekilen hatıra fotoğrafının ardından sona erdi.

Atatürk Araştırma Merkezi Başkanı Prof. Dr. Ahmet Kılınç, 2. İletişim Şûrası'na Katıldı

2. İletişim Şûrası
Türkiye Yüzyılı: İletişimin Yüzyılı

2. İletişim Şûrası
Türkiye Yüzyılı: İletişimin Yüzyılı

T.C. İletişim Bakanlığı
Türkiye Yüzyılı: İletişimin Yüzyılı

T.C. İletişim Bakanlığı
Türkiye Yüzyılı: İletişimin Yüzyılı

Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı tarafından "Türkiye Yüzyılı: İletişimin Yüzyılı" temasıyla düzenlenen 2. İletişim Şûrası, 28-29 Temmuz 2026 tarihlerinde Ankara'da gerçekleştirildi. Kamu kurumları, üniversiteler, medya kuruluşları, sivil toplum temsilcileri ve iletişim alanında uzman isimleri bir araya getiren Şûra'ya, kurumumuzu temsilen Atatürk Araştırma Merkezi Başkanı Prof. Dr. Ahmet Kılınç ile kurum personelimizden görsel iletişim sorumlusu Tuğçe DeFTERli katıldı.

Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın teşrifleriyle ATO Congresium'da gerçekleştirilen açılış programında, Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanı Prof. Dr. Burhanettin Duran da katılımcılara hitap etti. İki gün süren program kapsamında, iletişim alanındaki güncel gelişmeler, kamu politikaları, dijital dönüşüm, stratejik iletişim ve Türkiye İletişim Modeli'nin geleceğine yönelik değerlendirmeler ele alındı.

Türkiye Yüzyılı vizyonu doğrultusunda düzenlenen Şûra'da; kamu kurumları, özel sektör, akademi, medya ve sivil toplum kuruluşlarının temsilcileri ortak akıl ekseninde bir araya gelerek iletişim politikalarının mevcut durumunu değerlendirdi, geleceğe yönelik strateji ve öneriler üzerinde görüş alışverişinde bulundu. Farklı disiplinlerden uzmanların katkılarıyla gerçekleştirilen panel ve oturumlarda, iletişim alanının ihtiyaçları, güçlü yönleri ve yeni dönem hedefleri kapsamlı şekilde değerlendirildi.

Atatürk Araştırma Merkezi, tarihî ve kültürel mirasın bilimsel yöntemlerle araştırılması, korunması ve toplumla buluşturulması yönündeki çalışmalarını sürdürürken; bilgi ve iletişim ekosisteminin güçlendirilmesine yönelik ulusal platformlarda da etkin biçimde yer almaya devam etmektedir. Bu kapsamda Başkanımız Prof. Dr. Ahmet Kılınç'ın 2. İletişim Şûrası'na katılımı, kurumumuzun bilimsel birikiminin ve tarih bilincinin güçlü iletişim politikalarıyla desteklenmesine verdiği önemin bir göstergesi olmuştur.

Prof. Dr. Osman Gökhan Antalya'dan ATAM Başkanı Prof. Dr. Ahmet Kılınç'a Ziyaret

Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Osman Gökhan Antalya, Atatürk Araştırma Merkezi Başkanı Prof. Dr. Ahmet Kılınç'ı makamında ziyaret etti.

Ziyarette, Atatürk Araştırma Merkezi Başkanlığı tarafından 2026 Yılı Cumhurbaşkanlığı Yatırım Programı kapsamında yürütülen "Türk Kanunu Medenisi ve Cumhuriyet Projesi" çerçevesinde gerçekleştirilen çalışmalar ele alındı. Proje kapsamında hazırlanan

belgeselin çekimlerinde akademik katkı sunan Prof. Dr. Osman Gökhan Antalya ile belgeselin içeriği, Türk Medeni Kanunu'nun kabul süreci, Cumhuriyet'in hukuk alanındaki kazanımları ve projenin bilimsel çıktıları üzerine değerlendirmelerde bulunuldu.

Ziyaret kapsamında Prof. Dr. Osman Gökhan Antalya, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Kütüphanesini de gezdi. Kütüphanede yer alan zengin koleksiyon, süreli yayınlar, nadir eserler ve araştırmacılara sunulan imkânlar hakkında bilgi alan Antalya, yürütülen kütüphanecilik faaliyetleri ile bilimsel araştırmalara sağlanan katkıları yakından inceleme fırsatı buldu.

Samimi bir ortamda

gerçekleşen ziyarette, hukuk tarihi ve Cumhuriyet'in temel hukuk reformlarının gelecek nesillere aktarılmasına yönelik yürütülen çalışmalar hakkında görüş alışverişinde bulunuldu. Prof. Dr. Ahmet Kılınç, "Türk Kanunu Medenisi ve Cumhuriyet Projesi" ne sunduğu katkılardan dolayı Prof. Dr. Osman Gökhan Antalya'ya teşekkür ederek çalışmalarında başarılar diledi. Görüşme, günün anısına çektirilen hatıra fotoğrafıyla sona erdi.

Ankara 2 No.lu Barosu Avukatlarından, ATAM Başkanı Prof. Dr. Ahmet Kılınç'a Ziyaret

Ankara 2 No.lu Barosuna kayıtlı Av. Murat Can Doğan, Av. Emir Paşa Ergün, Av. Taha Yasin Caner ve Av. Sema Altınışik'tan oluşan heyet, Atatürk Araştırma Merkezi Başkanı Prof. Dr. Ahmet Kılınç'ı makamında ziyaret etti.

Samimi bir atmosferde gerçekleşen ziyarette, Atatürk Araştırma Merkezi Başkanlığının bilimsel faaliyetleri, hukuk tarihi alanında yürütülen çalışmalar ve Cumhuriyet'in temel hukuk reformlarının akademik açıdan ele alınmasına yönelik projeler hakkında görüş alışverişinde bulunuldu. Görüşmede ayrıca, Türk hukuk sisteminin gelişim süreci, hukuk kültürünün gelecek nesillere aktarılması, kurumlar arası iş birliği imkânları ile "Türk Kanunu Medenisi ve Cumhuriyet Projesi" kapsamında gerçekleştirilen çalışmalar da değerlendirildi.

Ziyaretin ardından heyet, Atatürk Araştırma Merkezi Başkanlığı yerleşkesinde ziyarete açık bulunan "Türk Kanunu Medenisi ve Cumhuriyet Sergisi"ni Prof. Dr. Ahmet Kılınç'ın rehberliğinde gezdi. Sergi kapsamında, Türk Medeni Kanunu'nun kabul süreci, Cumhuriyet'in hukuk alanında gerçekleştirdiği köklü reformlar ve bu reformların toplumsal hayata

yansımalarını konu alan görsel ve arşiv materyalleri hakkında heyete bilgi verildi.

Programın sonunda Prof. Dr. Ahmet Kılınç tarafından heyete Atatürk Araştırma Merkezi Başkanlığı yayınlarından oluşan eserler takdim edildi. Ziyaret, günün anısına çekilen hatıra fotoğrafıyla sona erdi.

2

BİLİMSEL ETKİNLİKLER

10. Yılında 15 Temmuz Demokrasi ve Millî Birlik Günü, Panel ve Sergi ile Ele Alındı

Atatürk Araştırma Merkezi Başkanlığı ile Türk Tarih Kurumu iş birliğinde, 15 Temmuz Demokrasi ve Millî Birlik Günü kapsamında düzenlenen program, Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı tarafından hazırlanan "İrade Bizim, Zafer Bizim" temalı 15 Temmuz Demokrasi ve Millî Birlik Günü 10. Yıl Sergisi'nin açılışıyla başladı.

Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Yerleşkesi Fuaye Alanı'ndaki serginin açılışı; BE Prof. Dr. Derya Örs, Prof. Dr. Ahmet Kılınç, Prof. Dr. Yüksel Özgen, Doç. Dr. Zeki Eraslan ile panel konuşmacıları Prof. Dr. İsmet Türkmen, Prof. Dr. Mehmet Akif Kireççi, Prof. Dr. Şerif Demir ve Prof. Dr. Ahmet Özcan'ın katılımıyla gerçekleştirildi. Açılışın ardından protokol üyeleri ve davetliler sergiyi gezerek 15 Temmuz gecesinde milletimizin ortaya koyduğu kahramanlık ve millî irade ruhunu yansıtan eserleri inceledi.

Serginin ardından Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Yerleşkesi Seminer Salonu 2'de "Cumhuriyet Tarihimizde Millî İrade Zaferleri" paneli düzenlendi. Açış konuşmasını yapan BE Prof. Dr. Derya Örs, 15 Temmuz'un milletimizin bağımsızlık ve demokrasi iradesini tüm dünyaya gösterdiği tarihî bir dönüm noktası olduğunu vurguladı. Panel yöneticisi Prof. Dr. Ahmet Kılınc ise millî iradenin Türk devlet geleneği ve Cumhuriyet'in temel dayanaklarından biri olduğunu ifade etti.

Panelde Prof. Dr. İsmet Türkmen, Prof. Dr. Mehmet Akif Kireççi, Prof. Dr. Şerif Demir ve Prof. Dr. Ahmet Özcan, Cumhuriyet tarihi boyunca millî iradenin korunmasını farklı yönleriyle ele alan sunumlarını gerçekleştirdi.

Yoğun katılımıyla gerçekleştirilen program, konuşmacılara katılım belgeleri ve hediye kitapların takdim edilmesiyle sona erdi. 15 Temmuz Demokrasi ve Millî Birlik Günü'nün 10. yılında, vatan uğruna canlarını feda eden aziz şehitlerimizi rahmet ve minnetle, kahraman gazilerimizi ise şükranla yâd ediyoruz.

Atatürk İlkeleri Yazımı Yöntem Bilimi Çalıştayı Başladı

Atatürk Araştırma Merkezi Başkanlığı ile Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi iş birliğinde düzenlenen "Atatürk İlkeleri Yazımı Yöntem Bilimi Çalıştayı", 22 Temmuz 2026 tarihinde Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Gölköy Yerleşkesi BAİBÜ Kültür Merkezi Pembe Salon'da gerçekleştirilen açılış programıyla başladı.

Saygı duruşu ve İstiklâl Marşı'nın ardından Atatürk Araştırma Merkezi Başkanlığı ile Bolu Abant İzzet

Baysal Üniversitesinin tanıtım filmleri katılımcılarla buluştu. Açılış konuşmalarında Fırat Üniversitesi Öğretim Üyesi ve Atatürk Araştırma Merkezi Bilim Kurulu Asli Üyesi Prof. Dr. Ömer Osman Umar, Atatürk Araştırma Merkezi Başkanı Prof. Dr. Ahmet Kılınç ve Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Rektör Yardımcısı Prof. Dr. Kaya Yıldız çalıştayın bilimsel hedefleri, Atatürk ilkelerinin akademik zeminde ele alınmasının önemi ve üniversite-kurum iş birliğinin bilimsel

çalışmalara sunduğu katkılar üzerine değerlendirmelerde bulundu.

Açılış oturumunun ardından gerçekleştirilen ilk oturumda, "Yöntem Bilimi ve Kavramsal Çerçeve" başlığı altında ilke editörleri sunumlarını gerçekleştirerek hazırlanmakta olan eserin metodolojik altyapısını ve kavramsal yaklaşımını ele aldı. Öğleden sonra düzenlenen eş zamanlı oturumlarda ise editörler kurulu toplantısı ile bölüm yazarları bir araya geldi.

Atatürk İlkeleri Yazımı Yöntem Bilimi Çalıştayı Tamamlandı

Atatürk Araştırma Merkezi Başkanlığı ile Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi iş birliğinde düzenlenen "Atatürk İlkeleri Yazımı Yöntem Bilimi Çalıştayı", 23 Temmuz 2026 tarihinde gerçekleştirilen ikinci gün programı ve değerlendirme oturumuyla tamamlandı.

Çalıştayda farklı Atatürk ilkelerinin aynı bölümlerini kaleme alan yazarlar bir araya gelerek ortak değerlendirme toplantıları gerçekleştirdi. Oturumlarda Atatürk ilkelerinin tanımı, kapsamı ve temel özellikleri, tarihsel gelişimi, Atatürk'ün fikir ve düşünce dünyasıyla ilişkisi, diğer Atatürk ilkeleriyle bağlantıları,

kurumsal ve toplumsal yansımaları ile uluslararası karşılaştırmalı boyutları farklı çalışma gruplarında kapsamlı biçimde ele alındı. Bölüm yazarları, hazırladıkları metinler üzerinde görüş alışverişinde bulunarak eserin bilimsel bütünlüğünü güçlendirmeye yönelik değerlendirmelerde bulundu.

Ardından düzenlenen ortak çalışma oturumunda ilke editörleri ve bölüm yazarları, hazırlıkları sürdürülen esere ilişkin görüş alışverişinde bulunarak değerlendirmelerde bulundu. Oturumlarda, eserin yöntem birliği, kavramsal tutarlılığı ve akademik niteliğinin güçlendirilmesine yönelik öneriler ele alınırken, bölüm

içeriklerinin ortak bir yaklaşımla şekillendirilmesi konusunda fikir birliği sağlandı.

Programın son bölümünde gerçekleştirilen değerlendirme oturumunda ise iki gün boyunca yürütülen çalışmalar genel hatlarıyla ele alındı. Çalıştay süresince

elde edilen akademik kazanımlar değerlendirilirken, bundan sonraki yazım sürecine ilişkin izlenecek yol haritası üzerinde duruldu.

Atatürk ilkelerinin bilimsel yöntem doğrultusunda ele alınmasına katkı sunmayı amaçlayan çalıştay, alanında uzman akademisyenler, ilke editörleri ve bölüm yazarlarının verimli istişareleriyle başarıyla tamamlandı.

Ziraat ve Çoban Mektebi Ankara Konferansları Serisinde Ele Alındı

Atatürk Araştırma Merkezi Başkanlığı tarafından, Ankara'nın 2026 Türk Dünyası Turizm Başkenti seçilmesi dolayısıyla düzenlenen Ankara Konferansları Serisinin altıncı programı, Atatürk Ankara Millî Mücadele Müzesi'nde gerçekleştirildi. "Siyasi Çalkantılar İçinde Unutulan İki Eğitim Kurumu: Ankara Ziraat ve Çoban Mektebi" başlıklı konferans, ele aldığı konunun doğduğu tarihî mekânda düzenlenmesiyle katılımcılara geçmiş ile bugün arasında anlamlı bir bağ kurma fırsatı sundu.

Program öncesinde Atatürk Araştırma Merkezi Başkanı Prof. Dr. Ahmet Kılınç, Keçiören Belediye Başkan Yardımcısı Av. Serkan Bedirhanoğlu ve konferansın konuşmacısı Prof. Dr. Necdet Aysal bir araya gelerek, geçmişte Ankara Ziraat ve Çoban Mektebi olarak hizmet veren tarihî binanın eğitim tarihindeki yeri ve kültürel miras olarak korunmasının önemi üzerine görüş alışverişinde bulundu.

Ardından Prof. Dr. Necdet Aysal ve Atatürk Ankara Millî Mücadele Müzesi Sorumlusu Özge Zengil rehberliğinde gerçekleştirilen müze gezisine Atatürk Araştırma Merkezi Başkanı Prof. Dr. Ahmet Kılınç, Keçiören Belediye Başkan Yardımcısı Av. Serkan Bedirhanoğlu, ATAM Başkan Yardımcısı Arzu Güvenç Saygın, Keçiören Belediyesi

Kütüphane ve Müzeler Müdürü Mehmet Gönüler ve beraberindeki heyet katıldı.

Konferansta Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü öğretim üyesi Prof. Dr. Necdet Aysal, Osmanlı Devleti'nin son döneminde kurulan Ankara Ziraat ve Çoban Mektebinin kuruluş sürecini, eğitim faaliyetlerini ve Türk modernleşme tarihindeki yerini tarihî belgeler ışığında değerlendirdi. Ayrıca, dönemin siyasi gelişmelerinin bu kurumların faaliyetlerine etkilerini örneklerle ele aldı.

Yoğun ilgi gören program, tarihî bir yapının hafızasında, yine o yapının geçmişini konu alan bir konferansa ev sahipliği yapması bakımından katılımcılar tarafından ilgiyle takip edildi.

Belediye meclis üyeleri, muhtarlar, sivil toplum kuruluşlarının temsilcileri ve çok sayıda Keçiörenli vatandaşımızın katıldığı programın sonunda katılımcılara kurum yayınlarından oluşan eserler ve katılım belgeleri sunulurken, etkinlik günün anısına çekilen hatıra fotoğrafıyla sona erdi.

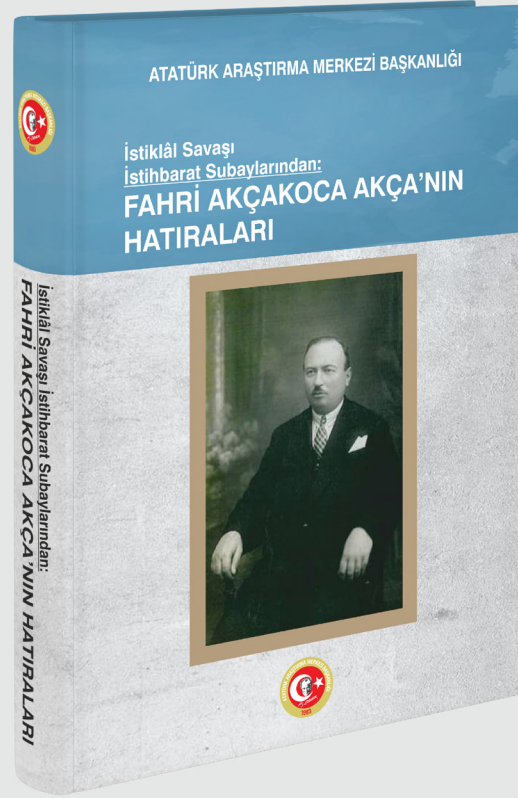

3

YAYINLAR

ATATÜRK ARAŞTIRMA MERKEZİ BAŞKANLIĞI YAYINLARI

İstiklâl Savaşı İstihbarat Subaylarından FAHRİ AKÇAKOCA AKÇA'NIN HATIRALARI

Önder Göçgün
tarafından yayına hazırlanan
"İstiklal Savaşı İstihbarat
Subaylarından:
Fahri Akçakoca Akça'nın Hatıraları"
başlıklı eserin
tıpkıbasımı yapıldı.

yayına
ulaşmak için

atam.gov.tr

Yayına
ulaşmak için
QR kodu
okutabilirsiniz

İstiklâl Savaşı İstihbarat Subaylarından: Fahri Akçakoca Akça'nın Hatıraları

Atatürk Araştırma Merkezi, Millî Mücadele tarihine ışık tutan nitelikli yayınlarını okuyucularla buluşturmaya devam ediyor.

Prof. Dr. Önder Göçgün tarafından yayına hazırlanan İstiklâl Savaşı İstihbarat Subaylarından: Fahri Akçakoca Akça'nın Hatıraları adlı eser, tekrar baskısıyla yeniden okuyucuların istifadesine sunuldu.

Kitabı E-Mağazamızdan temin edebilirsiniz:

https://emagaza-atam.ayk.gov.tr/product/default/114/%C4%B0stiklal_Sava%C5%9F%C4%B1_%C4%B0stihbarat_Subaylar%C4%B1ndan:_Fahri_AK%C3%87AKOCA_AK%C3%87A'n%C4%B1n_Hat%C4%B1ralar%C4%B1/

Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi

1984 yılında hakemli akademik bir yayın olarak yayın hayatına başlayan Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi, her yönüyle Atatürk, Millî Mücadele ve Cumhuriyet Tarihi alanlarında bilimsel makaleler yayınlamaktadır. Dergi, Bahar (Mayıs) ve Güz (Kasım) dönemlerinde olmak üzere yılda iki kez yayımlanmaktadır.

Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi, TrDizin, SOBIAD, EBSCO Historical Abstracts, ERIHPLUS, ROAD Directory of Open Access Scholarly Resources, Academindex ve ICI Journal Master List tarafından dizinlenmektedir.

<https://atamdergi.gov.tr/>

<https://dergipark.org.tr/tr/pub/aamd>

Aylık Makale

Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi'nin Cilt XXXV, Sayı 100'de yayımlanan Prof. Dr. Nuri Köstüklü imzalı "Tarih Öğretiminde Kavramların Yeri ve Önemi: Problemler ve Öneriler" başlıklı makale, tarih öğretiminde kavram kullanımının önemini bilimsel bir bakış açısıyla ele almaktadır.

Makalede, tarih ilminde kavramların tarihî olayların doğru anlaşılması ve yorumlanmasındaki belirleyici rolü üzerinde durulmaktadır. Tarih bilincinin sağlıklı

biçimde oluşturulabilmesi için kullanılan kavramların ait oldukları dönemin, kültürün ve tarihî bağlamın özelliklerini yansıtmasının gerekliliği vurgulanmaktadır.

Çalışmada ayrıca, kavramların tarihsel süreç içerisinde değişen anlamlarına dikkat çekilerek, tarih öğretiminde özgün kavramların korunmasının tarihî gerçekliğin doğru aktarılması ve sağlıklı bir tarih bilincinin geliştirilmesi açısından taşıdığı önem değerlendirilmektedir.

4

ATATÜRK ANSİKLOPEDİSİ'NDEN

Atatürk Ansiklopedisi Büyümeye Devam Ediyor: Madde Sayısı 1413'e Ulaştı

Atatürk
Ansiklopedisi'ne
ulaşmak için
QR kodu
okutabilirsiniz

T.C.
ATATÜRK KÜLTÜR, DİL VE TARİH YÜKSEK KURUMU
ATATÜRK ARAŞTIRMA MERKEZİ BAŞKANLIĞI

Atatürk Ansiklopedisi Mobil Uygulaması Hayata Geçti

Hemen İndirin
App Store

Hemen İndirin
Google Play

ATATÜRK
ANSİKLOPEDİSİ

Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün doğumundan ölümüne kadar uzanan süreçte; yaşadığı mekânlar, başlattığı, yönettiği ya da yönlendirdiği, Türk ulusunun geleceğinin şekillenmesinde, toplumun yapılanmasında etkili olan olay ve olgular, gerçekleştirdiği inkılap ve dönemin tarihî şahsiyetleri hakkında birincil, güvenilir kaynaklara dayalı bilgi vermek amacıyla 29 Ekim 2020 tarihinde yayım hayatına başlayan ve sonrasında gelen taleplerle madde kapsamı 1960 yılına kadar genişletilen Atatürk Ansiklopedisi'nde madde sayısı 1413'e ulaştı.

Dünyada her şey için, maddiyat için,
maneviyat için, hayat için, muvaffakiyet için,
en hakiki mürşit ilimdir, fendir.

K. Atatürk

ANSİKLOPEDİDE YENİ

Tümü

MUHİTTİN BAHA PARS (1877-1954)

Osmanlı İmparatorluğu'nun Son Dönemi Ve Türkiye Cumhuriyeti'nin İlk Yıllarında Önemli Roller Üstlenmiş, MİLLÎ Mücadele'ye Katılmış Ve Tbm'm'de Beş Dönem Milletvekilliği Yapmış Hukukçu, Gazeteci Ve Devlet Adamıdır

Muhittin Baha Pars, 1877 tarihinde Bursa'da Baba Efendi Dergâhı'nda dünyaya gelmiştir. Ailenin tarihsel kökeni, Bursa'nın fethi sırasında üstün yararlılıklar gösterdiği rivayet edilen ve Orhan Gazi ta...

Muhammet Kemaloglu

26 Haziran 2026

İLA-YI VATAN CEMİYETİ

Millî Mücadele Dönemi Zararlı Cemiyetler

Mondros Mütarekesi sonrasında Osmanlı hükûmetlerinin işgallere karşı sessiz kalması, Anadolu'da başlayan Millî Mücadele'yi destekleyen cemiyetlerin yanında İstanbul Hükûmeti ile İtilaf Dev...

Sebile Yıldız Aybak

26 Haziran 2026

5

TÜRK DÜNYASI ANSİKLOPEDİSİ'NDEN

Türk Dünyası Ansiklopedisi Gelişmeye Devam Ediyor

Türk Dünyası
Ansiklopedisi'ne
ulaşmak için
QR kodu
okutabilirsiniz

Türk medeniyetinin tarihî ve kültürel mirasını dijital dünyaya taşıma hedefiyle çalışmalarını aralıksız sürdüren Türk Dünyası Ansiklopedisi, 2026 yılı stratejik yol haritası doğrultusunda içerik geliştirme faaliyetlerine kararlılıkla devam etmektedir. Erişime açıldığı günden bu yana 97 bini aşkın görüntülenmeye ulaşan Ansiklopedi, akademik çevreler ile genel okuyucuların yoğun

ilgisini sürdürmektedir. Temmuz 2026 itibarıyla yayımlanan toplam madde sayısı 372'ye ulaşmıştır. Son olarak yayımlanan Gazneli Mahmud ve Karaçay-Malkarlılar maddeleriyle içerik yelpazesi daha da genişletilmiş; tarih, kültür, edebiyat, coğrafya ve düşünce hayatını kapsayan yeni maddelerin hazırlık ve editöryal inceleme çalışmaları ise belirlenen takvim doğrultusunda aralıksız sürdürülmektedir.

ANSİKLOPEDİDE YENİ

Tümü

	GAZNELİ MAHMUD Gazneli Devleti Hükümdarı Gazneli Mahmud, askerî kudreti, fetihleri ve takip ettiği siyasetle Gazneli Devleti'ni kısa sürede büyük bir siyasî güç hâline getiren Türk-İslâm hükümdarıdır. Onun döneminde devletin hâkimiyet sahası... Arslan Durdu	8 Temmuz 2026
	ASTRAHANİLER Buhara Hanlığı'nda İktidara Gelen İkinci Hanedan Astrahanîler (Canıoğulları) Hanedanı'nın kökeni, Altın Orda'nın çözülme sürecinde ortaya çıkan siyasî oluşumlara dayanmaktadır. Bu bağlamda Aşağı İdil boylarında teşekkül eden Astrahan (Hacı Tarhan) H... Muhammed Bilal Çelik	8 Temmuz 2026
	HARPUT MÜSİKİSİ Harput (Elazığ) Yöresine Özgü, Kökleri Orta Asya Ve Türkistan'a Uzanan; Saray Müziği Ve Tasavvuf Geleneğinin Senteziyle Şekillenen Geleneksel Türk Müzik Kültürü Tarihî ve Coğrafi Arka PlanDoğu Anadolu Bölgesi'nin Yukarı Fırat bölümünde yer alan Harput bölgesi, tarih boyunca farklı medeniyetlerin hâkimiyetinde kalmış stratejik bir yerleşim merkezidir. Bölgeye ... Mustafa Öztürk	8 Temmuz 2026
	KARAÇAY-MALKARLILAR Karaçay-malkar Halkı GirişKafkasya'daTarihKaraçay-Malkarlılar bölgeye özgü tarihî, etnik ve toplumsal süreçlerin neticesinde Kafkasya'da ortaya çıkmışlardır. Tarih boyunca çeşitli katmanlardan oluştuğu bilinen Karaçay-Mal... Ufuk Tavkul	18 Haziran 2026

6

KURUM İÇİ FAALİYETLER

26 Sayılı Süreli Yayın Komisyonu Toplantısı Yapıldı

Atatürk Araştırma Merkezi Başkanlığı Süreli Yayın Komisyonunun 26 sayılı toplantısı, çevrim içi olarak gerçekleştirildi.

Toplantıda, Başkanlık tarafından yayımlanan süreli yayınlara ilişkin gündem maddeleri değerlendirilerek bilimsel inceleme ve yayın süreçleri ele alındı. Komisyona sunulan çalışmalar, akademik ölçütler doğrultusunda incelenirken, yayın hazırlık süreçlerinin etkin ve planlı bir şekilde yürütülmesine yönelik değerlendirmelerde bulunuldu.

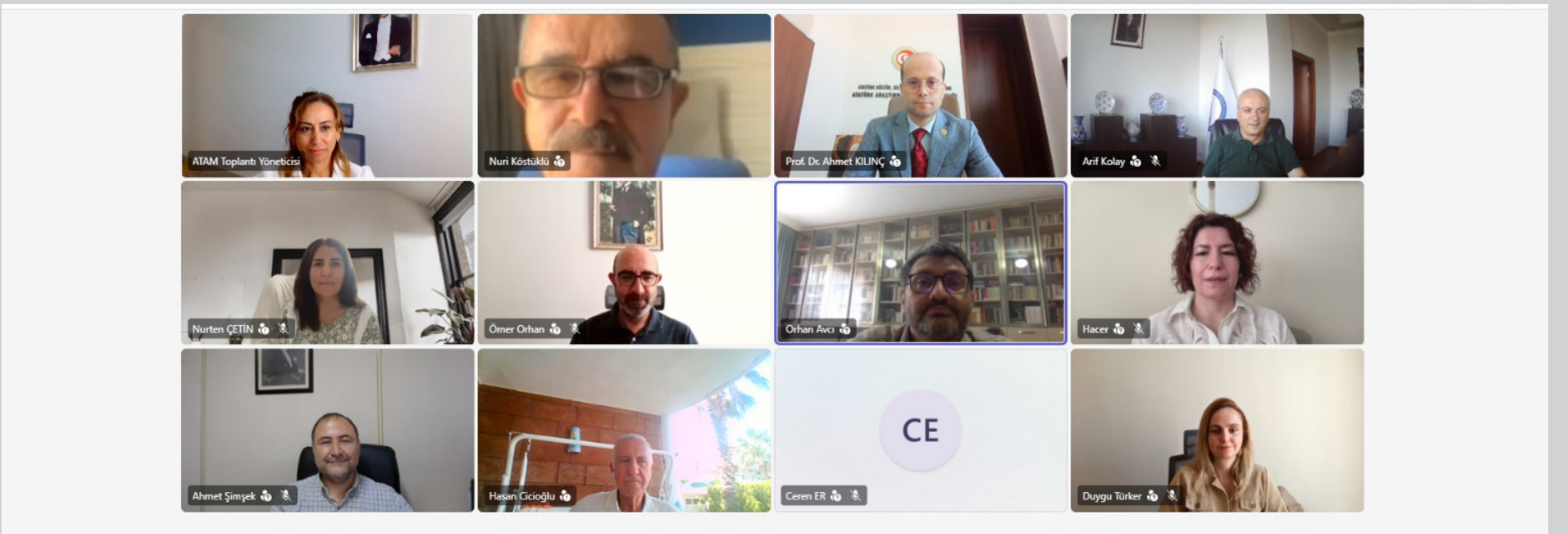
Atatürk Araştırma Merkezi

Başkanlığı, süreli yayın faaliyetlerini bilimsel kalite ve yayıncılık ilkeleri

doğrultusunda sürdürmeye devam etmektedir.

43 Sayılı Yayın Komisyonu Toplantısı Yapıldı

Atatürk Araştırma Merkezi Başkanlığı Yayın Komisyonunun 43 sayılı toplantısı, çevrim içi olarak gerçekleştirildi.

Toplantıda, Başkanlık tarafından yayımlanması planlanan eserler ile yayın sürecinde bulunan

çalışmalar değerlendirilerek gündem maddeleri görüşüldü. Komisyona sunulan eserler bilimsel ve yayıncılık ilkeleri doğrultusunda incelenirken, yayın süreçlerinin planlanması ve yürütülmesine ilişkin değerlendirmelerde

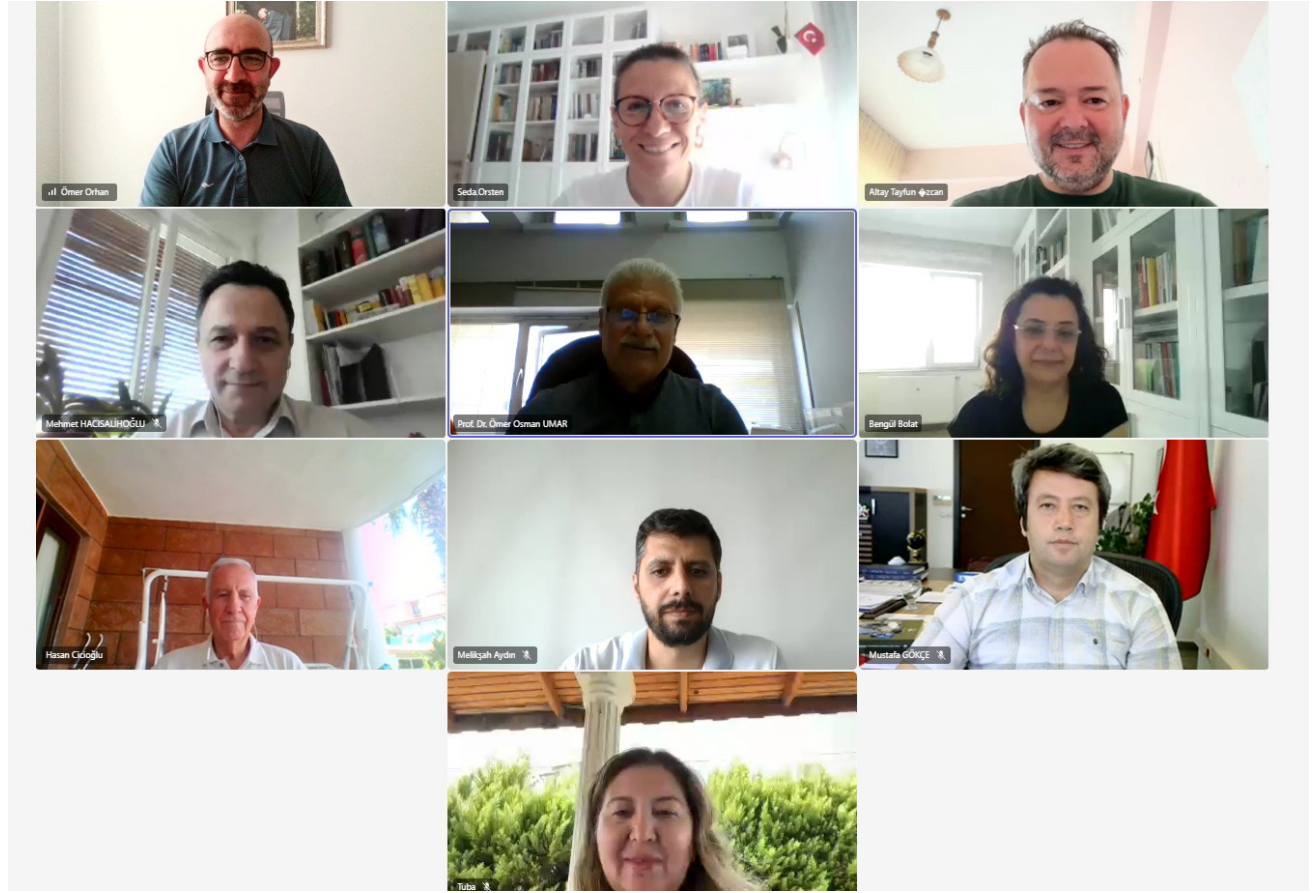
bulunuldu.

Atatürk Araştırma Merkezi Başkanlığı, nitelikli bilimsel eserlerin yayımlanmasına yönelik çalışmalarını yayın politikası ve akademik ölçütler çerçevesinde sürdürmeye devam etmektedir.

Türk Dünyası Ansiklopedisi'nde Yayımlanan Madde Sayısı 372'ye Ulaştı

Türk medeniyetine ait tarihî ve kültürel mirasın dijital ortamda gelecek nesillere aktarılması hedefiyle çalışmalarını sürdüren Türk Dünyası Ansiklopedisi, 2026 yılının başında 311 olan yayımlanmış madde sayısını Temmuz ayı itibarıyla 372'ye ulaştırmıştır. İçerik geliştirme sürecinde yalnızca niceliksel artış hedeflenmemiş; tarih, kültür, edebiyat, coğrafya ve düşünce hayatı başta olmak üzere Türk dünyasını farklı yönleriyle ele alan kapsamlı ve dengeli bir içerik yapısının oluşturulmasına öncelik verilmiştir.

Kullanıma sunulduğu tarihten bugüne kadar 97 bini aşkın ziyaretçiye ulaşan Ansiklopedi, son olarak yayımlanan Gazneli Mahmud ve Karaçay-Malkarlılar maddeleriyle içerik

yelpazesini daha da genişletmiştir.

Bilimsel yayıncılık esasları çerçevesinde sürdürülen editöryal inceleme ve yeni

madde hazırlama faaliyetleri, belirlenen çalışma takvimi doğrultusunda aralıksız olarak devam etmektedir.

2026-2027 Dönemi Yatırım Projeleri Değerlendirildi

Atatürk Araştırma Merkezi Başkanı Prof. Dr. Ahmet Kılınc'ın başkanlığında 2026-2027 Dönemi Yatırım Projeleri Değerlendirme Toplantısı gerçekleştirildi. Toplantıya, Başkan Yardımcısı Arzu Güvenç Saygın, Bilimsel Çalışmalar Müdürü Selcan Koçaslan ve Strateji Geliştirme Müdürü Aynur Köksoy katıldı.

Toplantıda, Başkanlığın orta ve uzun vadeli hedefleri doğrultusunda hayata geçirilmesi planlanan yatırım projeleri kapsamlı şekilde ele alındı. Kurumun fiziki ve dijital altyapısının güçlendirilmesine yönelik çalışmalar, yayıncılık faaliyetlerinin geliştirilmesi, bilgi teknolojileri altyapısının modernizasyonu, dijital arşiv ve veri

yönetimi uygulamaları ile kurumsal hizmet kapasitesini artırmaya yönelik proje önerileri değerlendirildi.

Ayrıca, yatırım programına alınması planlanan projelerin önceliklendirilmesi, kaynakların etkin ve verimli kullanılması, uygulama takvimlerinin oluşturulması ve ilgili birimler arasındaki koordinasyon süreçleri hakkında görüş alışverişinde bulunuldu. Stratejik hedefler

doğrultusunda sürdürülebilir, yenilikçi ve kurumsal gelişimi destekleyecek yatırım alanları üzerinde durularak izlenecek yol haritası değerlendirildi.

Toplantı, Atatürk Araştırma Merkezinin bilimsel üretim kapasitesini, kurumsal altyapısını ve hizmet kalitesini daha da ileriye taşıyacak yatırım projelerine ilişkin değerlendirmelerin ardından sona erdi.

84 Sayılı Atatürk Ansiklopedisi Çalışma Grubu Toplantısı Yapıldı

Atatürk Ansiklopedisi Çalışma Grubunun 84 sayılı toplantısı, Atatürk Araştırma Merkezi Başkanlığı koordinesinde çevrim içi olarak gerçekleştirildi. Toplantıda, Atatürk Ansiklopedisi kapsamında hazırlanan madde taslakları bilimsel ölçütler doğrultusunda değerlendirilerek görüşüldü. Ayrıca, devam eden çalışmaların mevcut durumu ele alınırken, ansiklopedinin geliştirilmesine yönelik planlamalar ve izlenecek çalışma takvimi üzerinde değerlendirmelerde bulunuldu.

Atatürk Araştırma Merkezi

Başkanlığı tarafından sürdürülen Atatürk Ansiklopedisi çalışmaları, alanında uzman bilim insanlarının

katkılarıyla bilimsel esaslar çerçevesinde titizlikle yürütülmeye devam etmektedir.

T.C. Tarihi Soru Bankası Komisyonu İlk Toplantısını Gerçekleştirdi

Atatürk Araştırma Merkezi Başkanlığı bünyesinde oluşturulan T.C. Tarihi Soru Bankası Komisyonu, ilk toplantısını çevrim içi olarak gerçekleştirdi.

Toplantıda, Türkiye Cumhuriyeti tarihi ile Atatürk ilke ve inkılapları başta olmak üzere Cumhuriyet dönemi siyasi, sosyal, kültürel ve ekonomik gelişmelerini kapsayan bilimsel içerikli bir soru bankasının hazırlanmasına yönelik

çalışmalar ele alındı. Komisyon üyeleri, soru bankasının kapsamı, hazırlanma yöntemi, içerik standartları ve değerlendirme ölçütleri üzerinde görüş

alışverişinde bulundu. Komisyon tarafından hazırlanacak soru bankasının; araştırmacılar, öğretmenler, öğrenciler ve ilgili kurumların yararlanabileceği güvenilir ve bilimsel bir başvuru kaynağı niteliği taşıması hedeflenmektedir. Bu doğrultuda çalışmaların, alanında uzman akademisyenlerin katkılarıyla bilimsel esaslar çerçevesinde sürdürülmesi kararlaştırıldı.

Atatürk İlkeleri ve İnkılapları Bilim ve Uygulama Kolu Faaliyetleri

Atatürk Araştırma Merkezi Başkanlığı bünyesinde faaliyetlerini sürdüren Atatürk İlkeleri ve İnkılapları Bilim ve Uygulama Kolu kapsamında, 22-23 Temmuz 2026 tarihlerinde Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi iş birliğinde "Atatürk İlkeleri Yazımı Yöntem Bilimi Çalıştayı" gerçekleştirildi.

Çalıştayda, Atatürk ilkelerine ilişkin kapsamlı bir bilimsel eserin

hazırlanmasına yönelik yöntem ve içerik çalışmaları ele alındı. Aynı başlıklar üzerinde çalışan bölüm yazarları bir araya gelerek Atatürk ilkelerinin tanımı, kapsamı, tarihsel gelişimi, Atatürk'ün fikir ve düşünce dünyasıyla ilişkisi, diğer ilkelerle bağlantıları ile kurumsal ve toplumsal yansımalarını farklı çalışma gruplarında değerlendirdi.

Programın değerlendirme

oturumlarında ise editörler ve bölüm yazarları, hazırlıkları sürdürülen eserin yöntem birliği, kavramsal tutarlılığı ve akademik niteliğinin güçlendirilmesine yönelik görüş alışverişinde bulundu. Çalıştay sonucunda, Atatürk ilkeleri alanındaki bilimsel çalışmalara katkı sunacak eserin ortak bir akademik anlayış ve yöntem doğrultusunda hazırlanmasına yönelik önemli ilerleme sağlandı.

7

AĞUSTOS AYINDA ATAM'DA

Sempozyumu

30 Ağustos Ruhu: Kütahya - Afyonkarahisar - Dumlupınar Zafer Rotası Sempozyumu - II Kütahya 28-29 Ağustos 2026

Atatürk Araştırma Merkezi Başkanlığı ve Kütahya Dumlupınar Üniversitesi iş birliğinde düzenlenecek olan "30 Ağustos Ruhu: Kütahya - Afyonkarahisar - Dumlupınar Zafer Rotası Sempozyumu - II", 28-29 Ağustos 2026'da Kütahya'da gerçekleştirilecektir.

Büyük Taarruz ve Başkomutanlık Meydan Muharebesi'nin tarihî mirasını bilimsel bir perspektifle ele almayı amaçlayan sempozyumda, Millî Mücadele'nin dönüm noktalarından biri olan zafer süreci; tarihî, askerî ve toplumsal yönleriyle değerlendirilecektir. Alanında uzman akademisyenlerin katılımıyla gerçekleştirilecek etkinlikte, zafer rotasının tarihî önemi ve millî

hafızadaki yeri çeşitli bildirilerle ele alınacaktır.

Program kapsamında sempozyumun önemli oturumlarından birisi de, Büyük Taarruz'un geçtiği güzergâhın tarihî atmosferini katılımcılara yerinde hissettirmek amacıyla yapılacak olan tren yolculuğu sırasında gerçekleştirilecektir. Böylece bilimsel değerlendirmeler, zafer rotasının tarihî dokusuyla bütünleşen özgün bir konsept eşliğinde sunulacaktır.

İkincisi düzenlenecek olan sempozyum, Büyük Zafer'in yıl dönümü dolayısıyla Millî Mücadele ruhunun gelecek nesillere aktarılmasına katkı sunmayı hedeflemektedir.

Çalıştay

Ziya Gökalp'in Düşünce Dünyası Çalıştayı

Ankara
25 Ağustos
2026

Atatürk Araştırma Merkezi Başkanlığı ile Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi iş birliğinde düzenlenecek olan "Ziya Gökalp'in Düşünce Dünyası Çalıştayı", 25 Ağustos'ta gerçekleştirilecektir.

Çalıştayda, Türk düşünce hayatının önemli isimlerinden Ziya Gökalp'in fikir dünyası; tarih, sosyoloji, siyaset, kültür ve eğitim ekseninde disiplinler arası bir yaklaşımla ele alınacaktır. Alanında uzman akademisyenlerin katılımıyla gerçekleştirilecek

oturumlarda, Gökalp'in Türk düşünce tarihine katkıları ve Cumhuriyet'in fikir temellerine etkileri bilimsel bildiriler ışığında değerlendirilecektir.

Ziya Gökalp'in doğumunun 150. yılı dolayısıyla, uluslararası kültür teşkilatı TÜRKSOY tarafından 2026 yılı "Ziya Gökalp'i Anma Yılı" ilan edilmiştir. Bu kapsamda gerçekleştirilecek çalıştay, Türk düşünce hayatına yön veren Gökalp'in fikir mirasının ulusal ve uluslararası düzeyde yeniden değerlendirilmesine katkı sunmayı amaçlamaktadır.

8

BİLİM KURULU ÜYELERİNDEN

Bilim Kurulu Üyelerinden

Atatürk Araştırma Merkezi Başkanlığı Bilim Kurulu Asli Üyesi Prof. Dr. Ömer Osman Umar tarafından hazırlanan "Sadabat Paktı" konulu bilgilendirici video, Atatürk Araştırma Merkezi Başkanlığının sosyal medya hesaplarında yayımlandı.

**SADABAT
PAKTI
(8 Temmuz 1937)**

Hazırlayan:
Prof. Dr. Ömer Osman UMAR
ATAM Bilim Kurulu Asli Üyesi

1933 yılından itibaren bazı Avrupalı devletlerin yayılmacı hedeflere yönelmeleri ve İtalya'nın Mussolini liderliğinde 1934 yılından sonra Asya ve Afrika'yı işgal politikası gütmesi, Türkiye'nin Doğulu devletlerle birtakım ittifaklar kurmaya yönelmesine neden olmuştur. İtalya'nın 3 Ekim 1935'te Habeşistan'ı işgali Türkiye'nin bu politikasını hızlandırmıştır.

Afganistan, Suudi Arabistan ile Yemen'in kurulacak ittifaka katılma ihtimalinin olması süreci uzatmıştır. Sürecin daha da uzayacağı ortaya çıkınca 2 Ekim 1935'te Türkiye, İran ve Irak arasında Cenevre'de bir antlaşma parafe edilmiştir. Daha sonra Afganistan da bu antlaşmaya katılmıştır.

Cenevre'de alt yapısı kurulan bu Pakt'ın gerçekleşmesindeki sürecin uzamasında İran ile Irak arasındaki sınır anlaşmazlığı da etkili olmuştur. Bu zaman zarfında Türkiye, Doğulu devletlerle ilişkilerini geliştirerek İran ve Mısır ile birtakım antlaşmalar yapmıştır. İran ve Irak arasındaki sınır anlaşmazlığı 4 Temmuz 1937'de imzalanan bir antlaşma ile çözülmüştür. Ardından da 8 Temmuz 1937'de Tahran'da Sadabat Sarayı'nda Türkiye, Irak, İran ve Afganistan arasında saldırmazlık antlaşması imzalanmıştır.

İçeriğe
ulaşmak için
QR kodu
okutabilirsiniz

Bu antlaşma ile taraflar birbirlerinin iç işlerine karışmamayı, sınırlara saygı göstermeyi, birbirlerine saldırmamayı, anlaşmazlıkların Milletler Cemiyetine sevk edilmesini, Kellogg-Briand Paketi'ne uyulmasını, beş yıl süre ile geçerli olmasını ve sürenin dolmasına altı ay kala feshedilmediği takdirde beş yıl daha uzatılmış sayılacağını kabul etmiştir.

Mustafa Kemal Atatürk 1 Kasım 1937'de TBMM'de yaptığı konuşmada Sadabat Paketi'nin önemli bir barış antlaşması olduğunu şu sözlerle dile getirmiştir:

"Cumhuriyet Hükûmeti'nin, Şark'ta takip edegelmekte bulunduğu dostluk ve yakın siyaseti, yeni bir kuvvetli adım attı. Sadabat'ta, dostlarımız Afganistan, Irak ve İran ile imza etmiş olduğumuz dördümlü muahede, büyük bir memnuniyetle kayda değer sulh eserlerinden biridir".

Sadabat Paketi Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından 14 Ocak 1938'de onaylanmış ve anlaşmaya taraf diğer devletlerin de onaylaması ile 25 Haziran 1938'de yürürlüğe girmiştir. Pakt, Ortadoğu bölgesinde güvenliğin, barış ve huzurun sağlanması açısından önemli olmuştur.

Bilim Kurulu Üyelerinden

Atatürk Araştırma Merkezi Başkanlığı Bilim Kurulu Asli Üyesi Prof. Dr. Hatice Güzel Mumyalmaz tarafından hazırlanan "Latife Hanım (Uşşaki)" konulu bilgilendirici içerik, Atatürk Araştırma Merkezi Başkanlığının sosyal medya hesaplarında çoklu post (carousel) formatında yayımlandı.

Latife Uşşakî

(17 Haziran 1898-12 Temmuz 1975)

Hazırlayanlar:
Ömer ORHAN
ATAM Yüksek Kurum Üzmanı

Prof. Dr. Hatice GÜZEL MUMYAKMAZ
ATAM Bilim Kurulu Asli Üyesi

atam.gov.tr

Latife Hanım, 17 Haziran 1898'de İzmir'de dünyaya geldi. Uşakizâde ailesinin kızı olarak varlıklı ve kültürlü bir çevrede yetişti. Çok küçük yaşlarda İngilizce, daha sonra Almanca, Fransızca ve Latince öğrenmeye başladı. Bunları kısa sürede çok iyi düzeye ulaştırdı. Akrabaları Halid Ziya'dan Arapça, Tevfik Fikret'ten de Türkçe ve Farsça dersleri aldı. Amerikan Kolejinin hazırlık sınıfına da devam etti. Babası tarafından Londra yakınlarındaki Tudor Hall School'a yazdırıldı. Üniversite çağına ulaştığında Sorbonne Üniversitesinde hukuk eğitimi aldı.

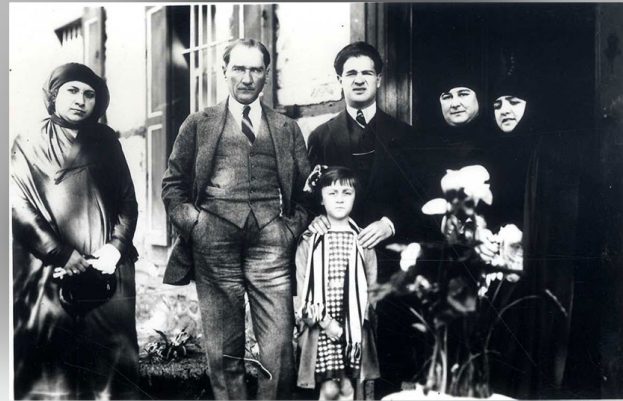
atam.gov.tr

Millî Mücadele ile ilgili haberleri yakından takip etti. Babaannesi Makbule Hanım'ın rahatsızlığı ve Millî Mücadele'yi takip amacıyla 17 Haziran 1922'de İzmir'e döndü. İzmir'de Yunan askerleri tarafından kısa süreli tutuklandı. İzmir'in bilinen ailelerinden birinin kızının tutuklanmasına halkın gösterdiği tepki sebebi ile mecburen serbest bırakıldı. Latife Hanım, İzmir'in kurtuluş günü için adaklar adadı. Şehre giren askerlere sigara, lokum, ilaç ve pek çok hediye dağıttı. O günlerde İzmir halkı şehre gelen askerlere hevesle yardım etti.

atam.gov.tr

Mustafa Kemal Paşa, İzmir'e geldikten bir süre sonra güvenli ve nezih bir mekân olarak Uşakizade Muammer Bey'in evinden bir davet mektubu aldı. Köşkün karargâha çevrilmesinden sonra Latife Hanım, Mustafa Kemal Paşa'ya yabancı gazetelerden çeviriler yaparak destek verdi. Bu paylaşım her ikisinin yakınlık duymasına sebep oldu. Mustafa Kemal Paşa, bir süre sonra Ankara'ya gitti. Ankara'da bulunan Zübeyde Hanım, hastalığı sebebi ile tedavi ve bakım amaçlı olarak İzmir'e Latife Hanım'ın Karşıyaka'daki evine götürüldü. 14 Ocak 1923'te vefatına kadar burada Latife Hanım tarafından yakından ilgilenildi.

atam.gov.tr

Mustafa Kemal Paşa, annesinin vefatından sonra İzmir'e 27 Ocak 1923'te gelmişti. Annesinin kabrini ziyaretten sonra Latife Hanım'ın babası Muammer Bey'e evlenme talebini bildirmiş ve ardından da Latife Hanım'a evlilik teklifini iletmışti. 29 Ocak 1923'te sade bir törenle Beyaz Köşk'te evlenmişlerdi. Ardından Akhisar, Kırkağaç, Soma, Edremit ve Balıkesir'i kapsayan bir yurt gezisine çıkmışlardı. Latife Hanım da Anadolu'nun durumunu yakından gördü. İzmir'de Türkiye İktisat Kongresi'nin gerçekleştirileceği binada İzmirli kadınlarla tanıştırıldı. Mustafa Kemal Paşa burada kadınların toplumdaki öneminden bahsetti. Bu toplantının ardından Ankara'ya döndü.

atam.gov.tr

Latife Hanım, bu evlilikle birlikte başkent Ankara'ya, Çankaya Köşkü'ne Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk Cumhurbaşkanı eşi olarak yerleşti. Yabancı dil bilgisi, diplomatik becerileri ve entelektüel donanımıyla, Atatürk'ün yurt gezilerine eşlik etmenin yanı sıra TBMM oturumlarını da takip etti. Toplumda kadının görünürlüğüne artıran bir figür hâline geldi. Modern Türkiye idealinin simgesel eşlerinden biri olarak, kamusal yaşamda kadının yeri konusunda dönemin zihniyetini dönüştüren örnek bir portre çizdi.

atam.gov.tr

Mustafa Kemal Paşa'nın 13 Mart 1925'te başlayan Adana, Mersin, Konya, Afyon ve Kütahya'yı içine alan gezisine eşlik etti. Bu gezideki tek gazeteci İsmail Habib Sevük, ayrıntılı notlarında Latife Hanım'dan da söz etti. Latife Hanım, trenin durduğu her istasyonda eşi ile beraber halkın arasına karıştı. Onların dertlerini dinledi.

atam.gov.tr

Türk Ocağı'nın 1925'te yapılan kurultayına Kars Türk Ocağı üyesi olarak katıldı. Farklı toplantılarda Merkez Heyetine ve fahri başkanlığa seçildi. Kadın hakları konusundaki tutumunu da açıkça belirtti. Türk Tayyare Cemiyeti, hanımlara mahsus ilk murassa madalyasını Latife Hanım'a verdi.

atam.gov.tr

İçeriğe
ulaşmak için
QR kodu
okutabilirsiniz

30 Eylül 1924'te Erzurum'a geldiler. 5 Ekim 1924'te Sarıkamış seyahatinde Latife Hanım ve Mustafa Kemal Paşa arasında başlayan tartışmalar, ilişkilerindeki uyumsuzluğu gün yüzüne çıkardı. Her ikisinin güçlü karakterleri, fikir ayrılıklarına ve duygusal kopuşlara sebep oldu. 5 Ağustos 1925'te Çankaya Köşkü'nden ayrıldı.

11 Ağustos 1925'te resmî olarak boşandılar. Boşanma haberi, Anadolu Ajansı tarafından 12 Ağustos 1925'te tüm ülkeye duyuruldu.

Boşanma sonrası süreci karşılıklı saygı çerçevesinde sessizlikle geçirdiler.

atam.gov.tr

1930'lu yıllarda Mustafa Kemal hakkında yabancı basında çıkan haberleri çevirdi. Çankaya için çeviriler yaptı. Soyadı Kanunu (1934) ile Mustafa Kemal Paşa'nın uygun gördüğü "Uşşaki" soyadını aldı. 1960'lı yıllarda kanser olduğunu öğrendi. Bu durumu uzun süre yakın çevresinden dahi sakladı. 12 Temmuz 1975'te İstanbul'da hayata gözlerini yumdu. Edirnekapi Şehitliği'ndeki aile kabristanına defnedildi.

atam.gov.tr

Bilim Kurulu Üyelerinden

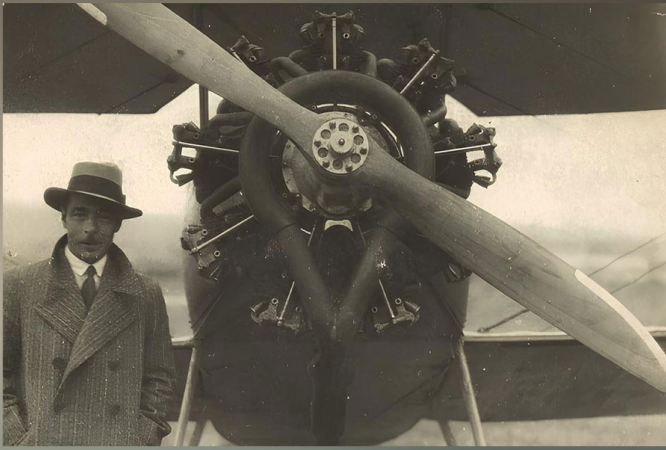
Prof. Dr. Mehmet Serhat Yılmaz'dan Vecihi Hürkuş'a Dair

Atatürk Araştırma Merkezi Başkanlığı Bilim Kurulu Asli Üyesi Prof. Dr. Mehmet Serhat Yılmaz tarafından hazırlanan "Vecihi Hürkuş" konulu bilgilendirici içerik, Atatürk Araştırma Merkezi Başkanlığının sosyal medya hesaplarında çoklu post (carousel) formatında yayımlandı.

Türk havacılık tarihinin öncü isimlerinden Vecihi Hürkuş'un hayatı, Millî Mücadele yıllarındaki hizmetleri, havacılık alanındaki öncü girişimleri ve Türk sivil havacılığına kazandırdığı önemli değerler, Prof. Dr. Mehmet Serhat Yılmaz'ın akademik değerlendirmeleri doğrultusunda kamuoyunun bilgisine sunuldu.

Bilimsel bir yaklaşımla hazırlanan içerikte, Vecihi Hürkuş'un yalnızca başarılı bir pilot değil; aynı zamanda mühendis, girişimci ve Türk havacılığının gelişimine yön veren öncü şahsiyetlerden biri olduğu vurgulanarak, Cumhuriyet'in teknoloji ve üretim vizyonuna sunduğu katkılar tarihî belgeler ışığında ele alındı.

Atatürk Araştırma Merkezi Başkanlığı, Türk tarihine yön veren kişi, olay ve gelişmeleri alanında uzman akademisyenlerin katkılarıyla hazırladığı nitelikli dijital içeriklerle kamuoyuna ulaştırmayı ve tarih bilincinin güçlenmesine katkı sunmayı sürdürmektedir.

VECİHİ HÜRKUŞ (1896 - 16 Temmuz 1969)

Hazırlayan:
Prof. Dr. Mehmet Serhat YILMAZ
ATAM Bilim Kurulu Asli Üyesi

atam.gov.tr

İstanbul'da doğan Vecihi Hürkuş, Birinci Dünya Savaşı sırasında Irak Cephesi'nde 6'ncı Ordu'ya hava desteği sağlayacak 2'nci Tayyare Bölüğü'nde küçük zabıt rütbesiyle göreve başladı. Bu görev sırasında katıldığı bir tecrübe uçuşunda uçağın düşmesi neticesinde yaralandı. Tayyare Mektebinde pilotluk eğitimi aldı. 1916 yılında uçuş eğitimini tamamladıktan sonra Kafkas Cephesi'nde 3'üncü Ordu emrindeki 7'nci Tayyare Bölüğü'nde pilot olarak göreve başladı. Cephede havadan keşif ve taarruz hareketi yapan Hürkuş, Rus ordusundan ele geçirilen çift motorlu uçağı uçurmayı başardı.

atam.gov.tr

İçeriğe
ulaşmak için
QR kodu
okutabilirsiniz

1917’de yaptığı görev sırasında uçağı, Rus uçağı tarafından hava muharebe taktiği hatası sonucu vurularak düştü, Rus ordusu tarafından esir alındı, daha sonra kaçmayı başararak İstanbul’a döndü. Milli Mücadele yıllarında Anadolu’ya sevk edilen esirler arasına karışarak Konya’da bulunan tayyare istasyonuna katıldı. İstiklal Savaşı sırasında sivil pilot olarak uçarak ordunun hareketlerini destekleyen keşif ve taarruz görevleri yaptı. Bu yararlılıklarından dolayı Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından takdimame ile ödüllendirildi ve kırmızı şeritli İstiklal Madalyası verildi.

atam.gov.tr

Yunan Ordusu tarafından İzmir’de terk edilmiş uçak malzemelerini kullanarak “Vecihi K VI” adını verdiği uçak projesinin üretimine ve montajına başladı. Yeni kurulan Türkiye Cumhuriyeti’nin hava gücünün teşkilatı, eğitimi ve ihtiyacı olacak uçakları belirlemek üzere oluşturulan heyet içinde görev alarak 1924 yılında Avrupa’da inceleme gezisine katıldı. Türkiye’ye dönüşünde, ordu emrindeki görevine devam ederken Vecihi K VI uçağını tamamladı. 1925’te Ankara’da kurulmuş olan Türk Tayyare Cemiyetine katıldı. Ceyhan halkının bağışları kullanıldığı için “Ceyhan” ismi verilen uçağın uçurulmasında görev yaptı. Avrupa’da havacılık alanındaki çalışmaları incelemek üzere 1925 yılında oluşturulan heyette görev yaptı.

atam.gov.tr

1930 yılında “Vecihi XIV” adını verdiği uçak projesinin üretimini tamamladı. Kadıköy’de kiraladığı bir atölyede zanaatkarlar ve bir makinistten oluşan ekibiyle birlikte uçağı tamamladı, uçuş izni almak için uçarak Ankara’ya geldi. Vecihi Hürkuş, 1932 yılında İstanbul’da “Vecihi Sivil Tayyare Mektebi” adıyla havacılık okulunu kurdu. Türkiye’nin ilk sivil havacılık sanayi girişimcisi olan Nuri Demirağ’ın atölyesini ziyareti sırasında bağışladığı para desteği ile “Vecihi XVI” adını verdiği iki kişilik uçuş ekibinin yanında iki yolcu taşıyabilen hafif yolcu uçağını üretti. Bu uçağa “Nuri Bey” adı verildi. Hürkuş atölyesinde Vecihi XIV (turizm uçağı), Vecihi XV (antrenman uçağı), Vecihi XVI (hafif yolcu uçağı) ve Vecihi X SK (uçak motorlu deniz botu) tasarlayıp yapmıştır.

atam.gov.tr

1937 yılında Türk Hava Kurumu tarafından Almanya’ya mühendislik eğitimine gönderildi ancak İkinci Dünya Savaşı başlamadan önce yurda döndü. Yarım kalan eğitimi sonunda Bayındırlık Bakanlığı tarafından tayyare ihtisas ruhsatı verildi. 1954 yılında “Hürkuş Havayolları” adındaki şirketi kurdu. Devlet Hava Yolları İşletme Genel Müdürlüğü tarafından uçaktan çıkarılan uçaklarla ticari havacılık girişiminde bulundu. 1942 yılında, 1915 yılından 1925 yılına kadar havacılık yaşantısını kendi duygu ve düşünceleri ile anlatan “Havalar” adlı anı kitabını yayınladı. Havacılık yaşantısıyla ilgili anılarının devamını yazdığı sırada 16 Temmuz 1969 tarihinde vefat etti.

atam.gov.tr

Bilim Kurulu Üyelerinden

Atatürk Araştırma Merkezi Başkanlığı Bilim Kurulu Asli Üyesi Prof. Dr. Nuri Karakaş tarafından hazırlanan "Montrö Boğazlar Sözleşmesi" konulu bilgilendirici içerik, Atatürk Araştırma Merkezi Başkanlığının sosyal medya hesaplarında çoklu post (carousel) formatında yayımlandı.

20 Temmuz 1936

Montrö Boğazlar Sözleşmesi

Hazırlayan:
Prof. Dr. Nuri Karakaş
ATAM Bilim Kurulu
Asli Üyesi

atam.gov.tr

Türk Boğazları, Karadeniz ile Akdeniz'i birbirine bağlayan; İstanbul Boğazı, Marmara Denizi ve Çanakkale Boğazı'ndan ibaret üçlü yapıda bütüncül bir deniz geçiş sistemini oluşturan doğal ve dar bir su yoludur. Asya ile Avrupa kıtalarını ayıran bu stratejik geçit, tarih boyunca küresel jeopolitik rekabetin ve deniz ticaret yolları üzerindeki güç mücadelesinin odak noktalarından biri olmuştur.

Türk Boğazlarının günümüzdeki geçiş rejimi ve hukuki statüsü 20 Temmuz 1936 tarihli Montrö Boğazlar Sözleşmesi ile belirlenmiştir. Montrö'ye kadar olan süreçte geçiş rejimi, uluslararası güç dengeleri ve egemenlik durumuna bağlı olarak değişen siyasi ve askeri şartların yönlendirmesiyle 1453 İstanbul'un Fethi ve akabinde Karadeniz'in Türk gölü olması; 1774 Küçük Kaynarca Antlaşması ve 1841 Londra Boğazlar Sözleşmesi ile üç temel döneme ayrılmaktadır.

atam.gov.tr

Birinci Dünya Savaşı'nda Çanakkale Cephesi'nde verilen varoluş mücadelesi ile Boğazlardaki Türk egemenliği muhafaza edilmiş olsa da savaştaki mağlubiyet sonrasında imzalanan Mondros Mütarekesi ile Boğazlar, İtilaf Devletleri'nin işgaline uğrayarak tüm gemilere açılmıştır. Yürürlüğe girmeyen 1920 Sevr Antlaşması ise Türk egemenliğini tamamen tasfiye etmeyi hedefleyerek Boğazların her türlü sivil ve askeri geçişe tamamen açık olması ilkesini öngörmüştür. Milli Mücadele'nin zaferle sonuçlanması sonrası, 24 Temmuz 1923'te imzalanan Lozan Barış Antlaşması'na ek olarak kabul edilen Lozan Boğazlar Sözleşmesi, meseleye geçici bir çözüm getirmiştir. Türkiye'ye sınırlı egemenlik hakları tanıyan bu sözleşme çerçevesinde Türk Boğazları, barış zamanında ve Türkiye tarafsızken savaş zamanında ticaret gemilerine açık bırakılmış; Karadeniz'e kıyıdaş olmayan devletlerin savaş gemilerinin geçişleri ise sınırlandırılmıştır.

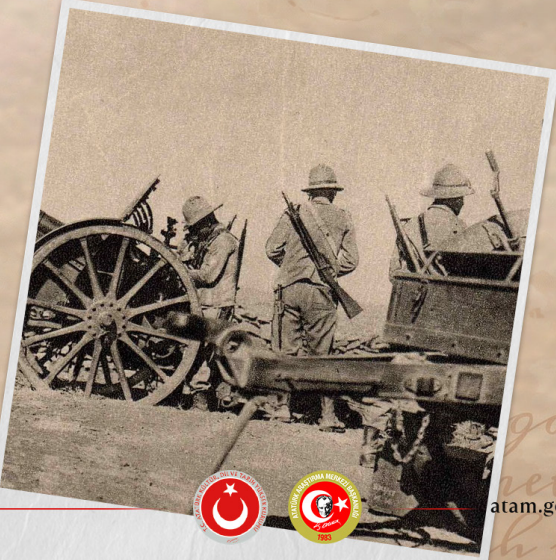
atam.gov.tr

Boğazlardaki geçiş rejimini yönetmek amacıyla uluslararası bir Boğazlar Komisyonu kurulmuş, Boğazların 15-20 km'lik iki yanı askersizleştirilmiş ve bölgenin güvenliği Milletler Cemiyeti kararlarına bağlı olarak İngiltere, Fransa, İtalya ve Japonya'nın garantörlüğüne bırakılmıştır. Bu durum Türkiye'nin en önemli stratejik bölgesi olan Boğazları savunma hakkını fiilen elinden almıştır. Ayrıca Türkiye'nin Boğazlar üzerindeki denetim ve idare yetkisini çok taraflı bir uluslararası yapı olan Boğazlar Komisyonu'na devretmesi, mutlak egemenlik ilkesiyle bağdaşmayan hukuki bir kısıtlama oluşturmıştır.

atam.gov.tr

Türkiye, Lozan Antlaşması'nda elde ettiği iktisadi ve siyasi kazanımları korumak, acil olan kalıcı barışı sağlamak ve Milletler Cemiyeti tarafından oluşturulan kolektif güvenlik sistemi ile uluslararası düzeyde silahsızlanmanın gerçekleşeceğine duyulan umut doğrultusunda, o günkü koşullar içinde kabul etmek durumunda kaldığı bu tavizden rahatsız olmuştur. Cumhurbaşkanı Atatürk döneminde izlenen esnek ve çok yönlü dış politika, Boğazların statüsündeki bu olumsuz durumu değiştirmeye yönelik olarak dünyadaki askeri ve siyasi gelişmelerden faydalanmaya odaklanmıştır.

atam.gov.tr

Milletler Cemiyeti'nin kolektif güvenlik sistemine bağlanan ümitler, 1930'ların başında silahsızlanma girişimlerinin başarısız olmasıyla boşa çıkmıştır. Garantör devletlerden Japonya'nın 1931'de Mançurya'yı, İtalya'nın ise 1935'te Habeşistan'ı işgal etmesi ve Cemiyetin bu saldırılar karşısında yaptırım uygulayamamış olması, Lozan'daki güvenlik garantilerinin çöktüğünü kanıtlamıştır.

atam.gov.tr

Bunun üzerine Türkiye, mevcut antlaşmaların yapıldığı dönemdeki siyasi koşulların köklü biçimde değişmesi durumunda, antlaşma hükümlerinin de değişmesini gerektiren uluslararası hukuk ilkesine başvurarak, 10 Nisan 1936'da taraflara bir nota göndermiş ve yeni Boğazlar rejiminin saptanması için uluslararası bir konferans toplanmasını talep etmiştir.

atam.gov.tr

22 Haziran 1936'da İsviçre'nin Montrö kentinde toplanan konferans sonucunda Türkiye, İngiltere, Fransa, Sovyetler Birliği, Japonya, Romanya, Bulgaristan, Yunanistan ve Yugoslavya arasında, sonradan İtalya'nın da katıldığı Montrö Boğazlar Sözleşmesi imzalanmıştır. 20 Temmuz 1936'da imzalanan bu sözleşme, Türkiye'nin büyük bir diplomatik başarısı olarak tarihe geçmiş, Lozan'daki güvenlik açıklarını kapatarak Türkiye'nin ulusal savunma kalkanını bağımsız bir biçimde oluşturmaya imkân tanımıştır.

atam.gov.tr

atam.gov.tr

Montrö Boğazlar Sözleşmesi ile tesis edilen yeni statü, her şeyden önce Türkiye'nin egemenliğini sınırlandıran kurumlari ve askeri yasakları ortadan kaldırmıştır. Bu doğrultuda sözleşme, Lozan'da kurulan uluslararası Boğazlar Komisyonu'nu feshederek, bu komisyonun tüm denetim ve geçiş düzenleme yetkilerini doğrudan Türkiye'ye devretmiş ve ulusal sınırlar içindeki idari çift başlılık ortadan kaldırılmıştır. Aynı zamanda, sözleşme ile Boğazların iki yakasında Türkiye'nin silahlı kuvvet bulundurma hakkı yeniden tanınmış, askerden arındırılmış bölge statüsü sona erdirilmiştir. Sözleşmeye göre barış zamanında, tüm ülkelerin ticaret gemilerine serbestçe geçiş hakkı tanınmıştır.

atam.gov.tr

Türkiye bir savaşın tarafı veya kendisini ciddi savaş tehdidi altında görüyorsa, geçiş serbestisinden yararlanabilecek ticaret gemileri, düşman devletin gemisi olmayacak veya düşmana yardım etmemesi şartına tâbi olacaktır. Barış zamanında bütün devletlerin küçük savaş gemilerine gündüz Boğazlardan geçme serbestisi tanınmış, Karadeniz'e kıyısı olmayan devletlerin ise Karadeniz'de en fazla 30.000 ton savaş gemisi bulundurabileceği, bunun belirli koşullarda 45.000 tona çıkabileceği kuralı getirilmiştir.

atam.gov.tr

atam.gov.tr

İçeriğe
ulaşmak için
QR kodu
okutabilirsiniz

Türkiye savaşan ise ya da kendini yakın bir savaş tehdidi altında görüyorsa, geçiş rejimini dilediği gibi düzenleme yetkisine sahiptir. Hatta Türkiye savaşan olmasa da kendini savaş tehdidi altına görmesi durumunda, tarafsız veya savaşan devletin gemisi olup olmamasına bakmaksızın, geçiş tamamen düzenleme yetkisine sahiptir.

atam.gov.tr

Böylece Montrö Boğazlar Sözleşmesi ile Türk Boğazlarının yeni statüsü ve geçiş rejimi, Türkiye'nin ulusal güvenliği, Karadeniz'e kıyısı olan devletlerin bölgesel güvenliği ve diğer devletlerin seyrüsefer serbestisi arasında çok hassas bir jeopolitik çıkar dengesi gözetilerek yeniden tesis edilmiştir.

atam.gov.tr

Montrö Boğazlar Sözleşmesi, Türkiye'nin bekasını korumak ve egemenliğini güçlendirmekle kalmamış, aynı zamanda Karadeniz havzasına kıyıdaş olmayan küresel güçlerin bölgedeki donanma rekabetini engelleyerek günümüze kadar bölgesel barışa ve uluslararası istikrara hizmet eden kalıcı bir düzenleme getirmiştir.

atam.gov.tr

Günümüzde Montrö Boğazlar Sözleşmesi, imzalandığı tarihten itibaren yaşanan İkinci Dünya Savaşı, Soğuk Savaş süreci ve Sovyetler Birliği'nin dağılması gibi dünya tarihindeki köklü jeopolitik dönüşümlere rağmen hiçbir taraf devletçe feshedilmeden yürürlüğünü koruyan, nadir çok taraflı antlaşmalardan biri olarak geçerliliğini sürdürmektedir. Sözleşme, yirmi yıllık süresini çoktan doldurmasına rağmen fiili yürürlüğü sayesinde, 2022 Rusya-Ukrayna Savaşı gibi güncel krizlerde dahi Türkiye'ye, Karadeniz'e kıyıdaş olan ve olmayan devletlerin savaş gemisi geçişlerini sınırlandırma, bölgesel denge sağlama ve çatışmaların daha geniş alanlara yayılmasını engelleme imkanı sunmaya devam etmektedir.

atam.gov.tr

Bilim Kurulu Üyelerinden

Atatürk Araştırma Merkezi Başkanlığı Bilim Kurulu Asli Üyesi Doç. Dr. Hasan Cicioğlu tarafından hazırlanan "Kıbrıs Barış Harekâtı" konulu bilgilendirici video, Atatürk Araştırma Merkezi Başkanlığının sosyal medya hesaplarında yayımlandı.

KIBRIS BARIŞ HAREKÂTI

Hazırlayan:
Doç. Dr. Hasan CİCİOĞLU
ATAM Bilim Kurulu Asli Üyesi

20 Temmuz 1974'te Türk Silahlı Kuvvetleri, Türkiye'nin 1959-1960 Zürih ve Londra Antlaşmaları uyarınca Kıbrıs'ta garantörlük hakkını kullanarak Barış Harekâtı'nı başlatmıştır. Harekâtın amacı, 15 Temmuz 1974'te Yunanistan destekli Enosis'i hedefleyen darbe sonucu, Kıbrıs'ta bozulan anayasal düzeni yeniden tesis etmektir.

Barış Harekâtı'nın 20 Temmuz'da başlayan ilk harekâtı, 14 Ağustos'ta başlatılan ikinci harekâtla tamamlanmıştır. Birinci harekât sonunda Lefkoşa ile Girne arasında bir koridor oluşturulmuş, İkinci harekât ile birlikte adanın yaklaşık yüzde 37'si Türk kontrolüne geçmiştir.

Barış Harekâtı'nın ardından, Kıbrıs'taki iki toplumun fiilen ayrılması, çatışmaların sona ermesini sağlamış ve adanın değişik bölgelerinde getto halinde dağınık halde yaşayan yaklaşık 200 bin Kıbrıs Türkü'nün güvenli bir yaşam alanına kavuşmasına imkânı sağlanmıştır. Bu müdahale, yıllardır süren saldırılar ve baskılar nedeniyle büyük bir güvenlik tehdidi altında olan Kıbrıs Türk halkı ile birlikte Rum halkının da güvenliğini sağlamış ve fiili bir barış ortamı oluşturmuştur.

Harekât sırasında Türk ordusu, uluslararası hukuka uygun hareket etmiş, sivillere zarar vermemeye özen göstermiştir. Kıbrıs Barış Harekâtı, uluslararası camiada farklı tepkilere yol açmasına rağmen Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) kararlarında Türkiye'nin 1974'teki müdahalesinin garantörlük temelinde meşruiyet kazandığına dair değerlendirmelere yer verilmiştir. Aynı zamanda, dönemin Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri Kurt Waldheim da, Türkiye'nin müdahalesinin Zürih ve Londra Antlaşmaları çerçevesinde gerçekleştirildiğini kabul etmiştir.

Kıbrıs Barış Harekâtı, Türkiye'nin kararlı dış politikasının ve bölgedeki barışa olan bağlılığının göstergesidir. Barış harekâtı sonrası 1983'te Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti kurulmuştur. Bugün Kıbrıs Türk halkı, özgürce yaşadığı bir coğrafyada barış ve güven içinde hayatını sürdürmektedir. 20 Temmuz, yalnızca bir askerî müdahale değil, aynı zamanda insan haklarının ve halk iradesinin savunusudur. Barış harekâtı, Türk milletinin Kıbrıs Türklerinin yanında olduğunu tüm dünyaya ilan etmiştir.

Kıbrıs'ta Birleşmiş Milletler öncülüğünde başlatılan müzakereler, taraflar arasında kalıcı bir çözüm bulma çabasının bir parçası olmuştur. Bu çabaların en somut örneklerinden biri, 2004 yılında gerçekleştirilen Annan Planı referandumudur. Bu Plan ile, Kıbrıs'ta birleşik bir federal yapı oluşturulması hedeflenmiş; Kıbrıs Türk halkı, Plan'ın kabulü için yüzde 65 oranında "evet" oyu vererek çözüm yönünde irade göstermiştir. Ancak Kıbrıs Rum halkı yüzde 76 oranında "hayır" oyu kullanarak Annan Planı'nı reddetmiştir.

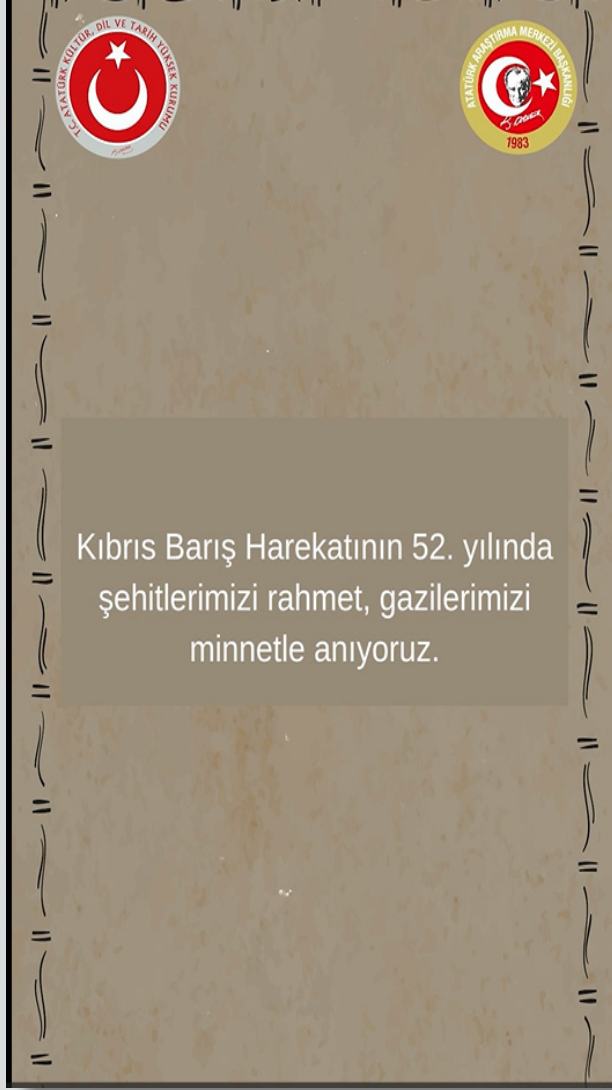

Avrupa Birliği, referandumun hemen ardından Rum Kesimi'ni tek taraflı olarak Birliğe tam üye yaparken Türk tarafının uzlaşmacı tutumu uluslararası kamuoyunda takdir toplamış, buna rağmen Kıbrıs Türklerine uygulanan siyasi ve ekonomik ambargolar kaldırılmamış ve Avrupa Birliği'ne de üye olarak alınmamıştır. Bu gelişmeler, adada kalıcı çözümün önündeki en büyük engelin siyasi irade eksikliği olduğunu bir kez daha gözler önüne sermiştir.

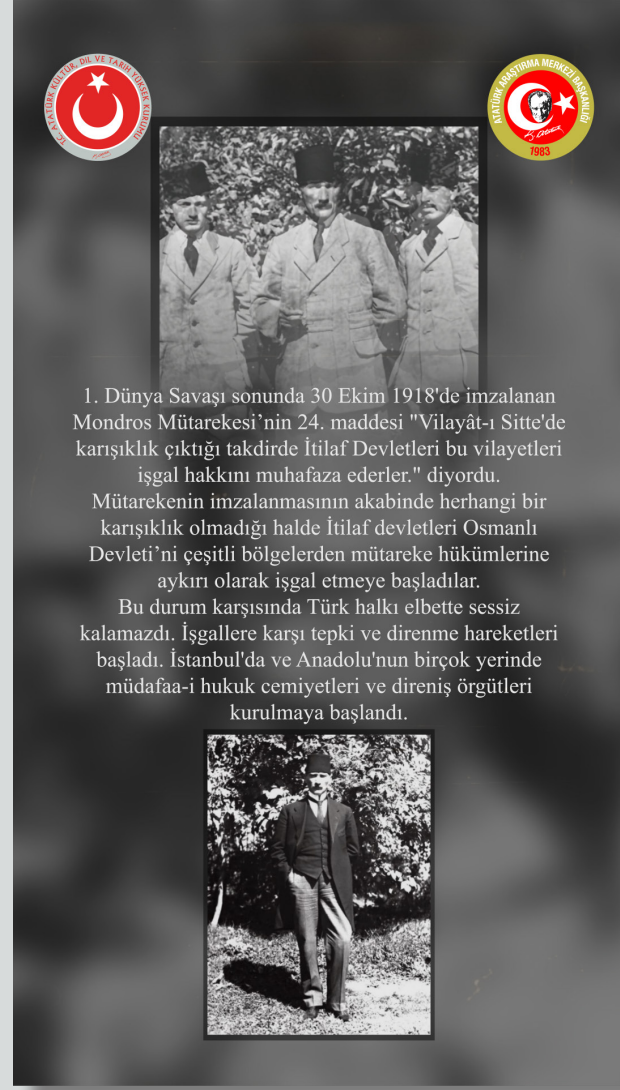

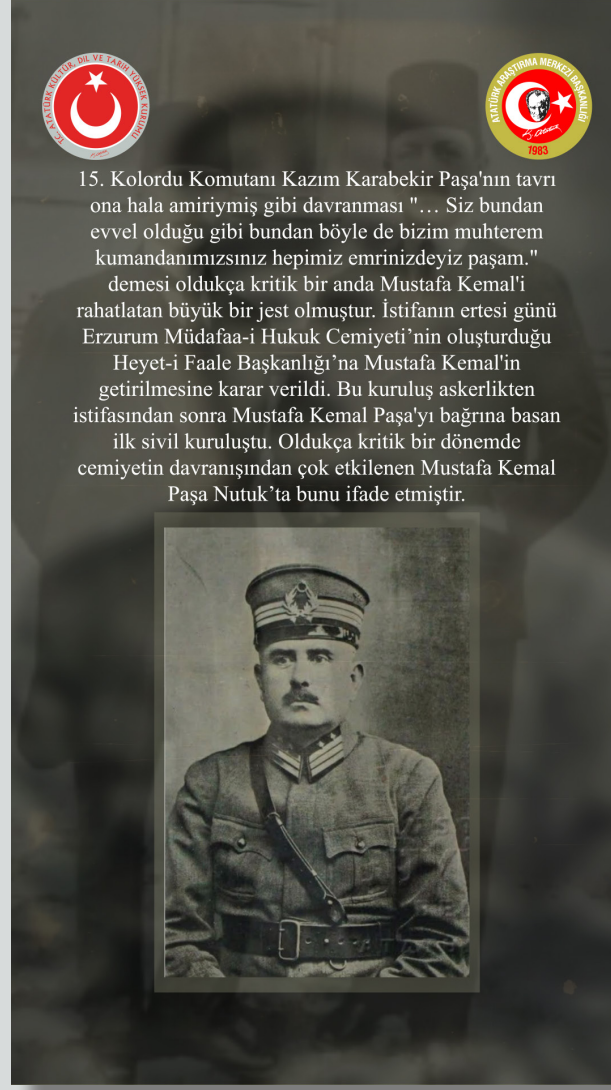
İçeriğe
ulaşmak için
QR kodu
okutabilirsiniz

Bilim Kurulu Üyelerinden

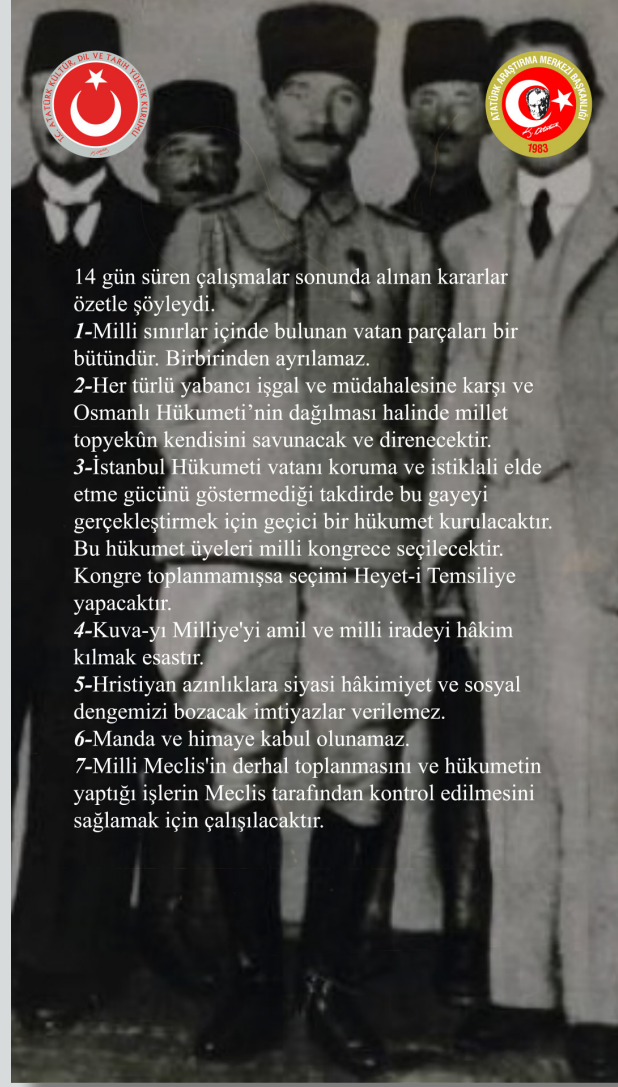
Atatürk Araştırma Merkezi Bilim Kurulu Asli Üyesi Prof. Dr. Hale Şıvgın tarafından hazırlanan "Erzurum Kongresi" başlıklı sosyal medya videosu yayımlandı. Videoda, Millî Mücadele'nin bağımsızlık ve millî egemenlik hedeflerini ortaya koyan en önemli dönüm noktalarından biri olan Erzurum Kongresi'nin tarihî önemi ele alınarak, kongrenin 107. yıl dönümü dolayısıyla Gazi Mustafa Kemal Atatürk ve dava arkadaşları saygı ve minnetle anıldı.

Milli Mücadele tarihinde çok önemli bir yeri olan Erzurum Kongresi, Mustafa Kemal Paşa'nın açılış konuşmasından sonra hemen çalışmalara başlamış 7 Ağustos'ta çok önemli kararlar alındıktan sonra yine Mustafa Kemal Paşa'nın nutkuyla kapanmıştır.

14 gün süren çalışmalar sonunda alınan kararlar özetle şöyledi.
1- Milli sınırlar içinde bulunan vatan parçaları bir bütündür. Birbirinden ayrılamaz.
2- Her türlü yabancı işgal ve müdahalesine karşı ve Osmanlı Hükümeti'nin dağılması halinde millet topyekûn kendisini savunacak ve direnecektir.
3- İstanbul Hükümeti vatani koruma ve istiklali elde etme gücünü göstermediği takdirde bu gayeyi gerçekleştirmek için geçici bir hükümet kurulacaktır. Bu hükümet üyeleri milli kongrece seçilecektir. Kongre toplanmamışsa seçimi Heyet-i Temsiliye yapacaktır.
4- Kuva-yı Milliye'yi amil ve milli iradeyi hâkim kılmak esastır.
5- Hristiyan azınlıklara siyasi hâkimiyet ve sosyal dengemizi bozacak imtiyazlar verilemez.
6- Manda ve himaye kabul olunamaz.
7- Milli Meclis'in derhal toplanmasını ve hükümetin yaptığı işlerin Meclis tarafından kontrol edilmesini sağlamak için çalışılacaktır.

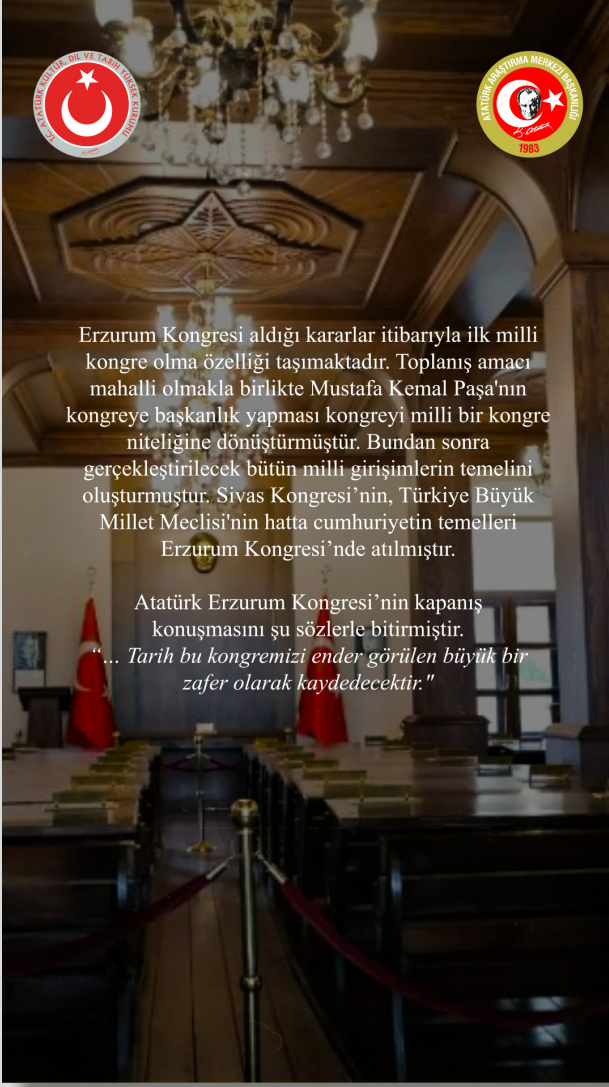
Alınan bu kongre kararlarını yürütmek üzere başkanlığına Mustafa Kemal'in getirildiği 9 kişilik bir temsil heyeti oluşturuldu. Kongre'nin yayınlamış olduğu Vilayât-ı Şarkiyye Müdafaa-i Hukuk-ı Milliye Cemiyeti "Nizamnâmesi" ile kongrenin kapanış gününde yayınladığı "Beyannâme" incelendiği zaman şu çıkarımları yapmak mümkündür

23 Nisan 1920 de kurulan yeni Türk Devleti'nin temelleri burada atılmıştır. Misak-ı Milli esasları burada belirlenmiştir. Türk yurdunun bölünmez bütün olduğu burada tespit edilmiştir. Kurulacak yeni devlette egemenliğin millete ait olduğu ve demokrasi prensiplerine dayanacağı belirtilmiştir.

İçeriğe
ulaşmak için
QR kodu
okutabilirsiniz

Erzurum Kongresi aldığı kararlar itibarıyla ilk milli kongre olma özelliği taşımaktadır. Toplanış amacı mahalli olmakla birlikte Mustafa Kemal Paşa'nın kongreye başkanlık yapması kongreyi milli bir kongre niteliğine dönüştürmüştür. Bundan sonra gerçekleştirilecek bütün milli girişimlerin temelini oluşturmuştur. Sivas Kongresi'nin, Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin hatta cumhuriyetin temelleri Erzurum Kongresi'nde atılmıştır.

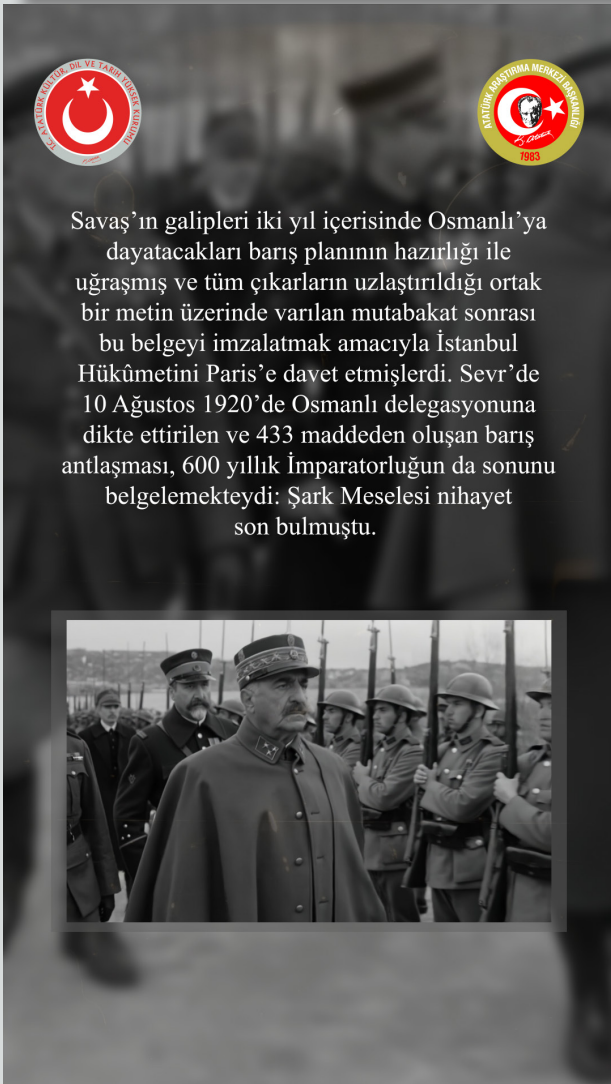
Atatürk Erzurum Kongresi'nin kapanış konuşmasını şu sözlerle bitirmiştir.

"... Tarih bu kongremizi ender görülen büyük bir zafer olarak kaydedecektir."

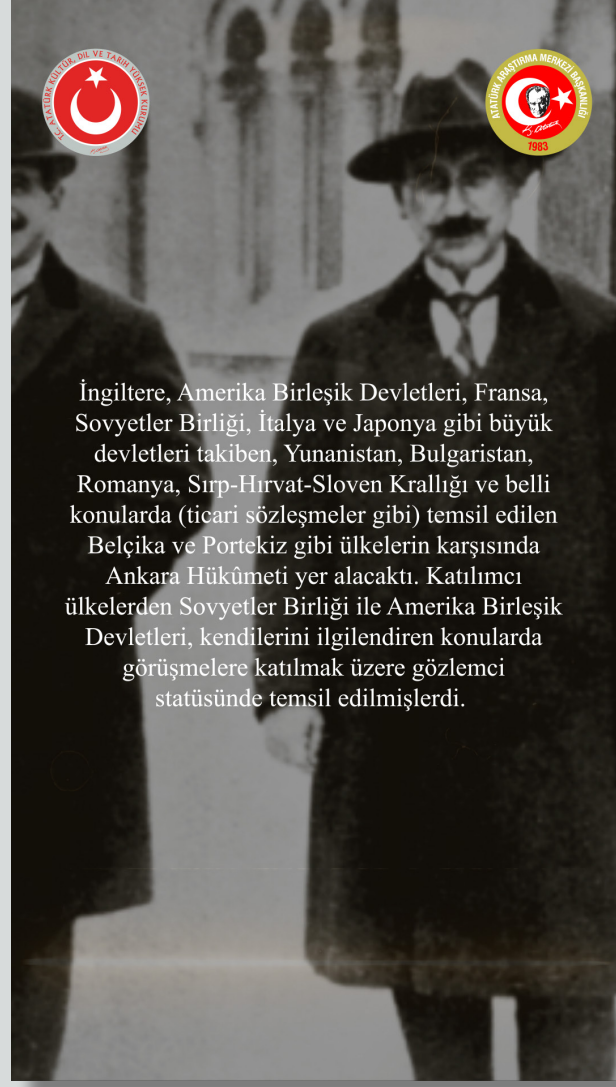
Bilim Kurulu Üyelerinden

Atatürk Araştırma Merkezi Bilim Kurulu Asli Üyesi Prof. Dr. Sevtap Demirci tarafından hazırlanan "Lozan Barış Antlaşması" başlıklı sosyal medya videosu yayımlandı. Videoda, Lozan Barış Antlaşması'nın Millî Mücadele'nin askerî başarısını hukukî ve diplomatik alanda tescilleyen tarihî önemi vurgulanırken, antlaşmanın 103. yıl dönümü dolayısıyla Gazi Mustafa Kemal Atatürk, Lozan Barış Konferansı heyeti ve Millî Mücadele'nin tüm kahramanları rahmet, minnet ve şükranla anıldı.

Şimdi sıra, Osmanlı Devleti'ne dikte ettirilen ve hiçbiri tartışılmayan 433 maddesiyle İmparatorluğu tarih sahnesinden kaldıran Sevr Barış Antlaşması yerine devletlerin eşitliği prensibi çerçevesinde müzakere ve uzlaşıyla elde edilen Lozan Barış Antlaşması'nı koymaya gelmişti.

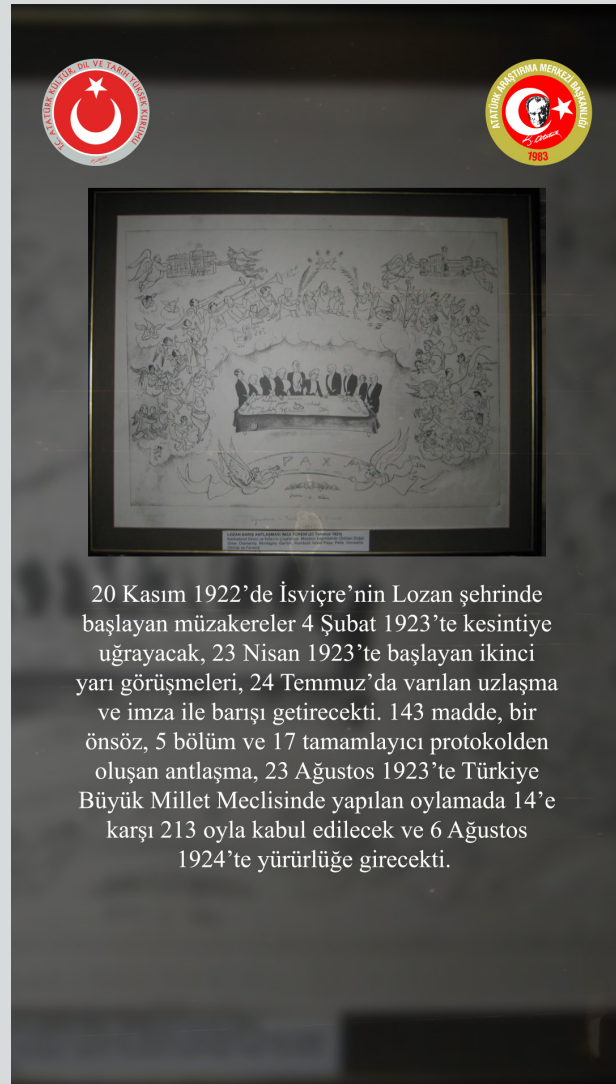
İngiltere, Amerika Birleşik Devletleri, Fransa, Sovyetler Birliği, İtalya ve Japonya gibi büyük devletleri takiben, Yunanistan, Bulgaristan, Romanya, Sırp-Hırvat-Sloven Krallığı ve belli konularda (ticari sözleşmeler gibi) temsil edilen Belçika ve Portekiz gibi ülkelerin karşısında Ankara Hükümeti yer alacaktı. Katılımcı ülkelerden Sovyetler Birliği ile Amerika Birleşik Devletleri, kendilerini ilgilendiren konularda görüşmelere katılmak üzere gözlemci statüsünde temsil edilmişlerdi.

İsmet İnönü

Lord Curzon

Sınırlar, Adalar, Borçları, Kapitülasyonlar, Azınlıklar, Savaş tazminatı gibi temel konuların ele alındığı müzakerelerde gerçek anlamda diplomatik mücadele, İngiliz temsilci ve baş delege Lord Curzon ile Ankara Hükümetinin Dışişleri Bakanı ve baş delegesi İsmet Paşa arasında cereyan edecekti.

20 Kasım 1922'de İsviçre'nin Lozan şehrinde başlayan müzakereler 4 Şubat 1923'te kesintiye uğrayacak, 23 Nisan 1923'te başlayan ikinci yarı görüşmeleri, 24 Temmuz'da varılan uzlaşma ve imza ile barışı getirecekti. 143 madde, bir önsöz, 5 bölüm ve 17 tamamlayıcı protokolden oluşan antlaşma, 23 Ağustos 1923'te Türkiye Büyük Millet Meclisinde yapılan oylamada 14'e karşı 213 oyla kabul edilecek ve 6 Ağustos 1924'te yürürlüğe girecekti.

Neden Türkiye için böylesine hayati önem taşıyan bir antlaşmadır Lozan?

Çünkü:

Lozan, Türkiye'nin tapusudur, kuruluş senedidir, kurucu anlaşmasıdır. Osmanlı Devleti'nin tarihî misyonunu tamamlamasıyla ortaya çıkan Ankara Hükûmetinin ve onun temsil ettiği Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşuna giden yoldaki en önemli adımdır.

Mutlak eşitlik, tam bağımsızlık, ulusal egemenlik temelinde sürdürülen müzakereler sonucunda Türkiye, uluslararası alanda millî bir devlet olarak hukuki statü kazanacak ve Mustafa Kemal Atatürk'ün “*vicdanımda millî bir sır gibi sakladım*” diyeceği Cumhuriyet'in ilanına giden süreçte en önemli dönemeç kat edilmiş olacaktı.

Lozan bir tarihî hesaplama değildir. 150-200 yıldır uluslararası gündemi işgal eden “Şark Meselesi”nin son bulunduğu platformdur. Batılıların, Birinci Dünya Savaşı (1914-18), Mondros Ateşkesi (1918) ve Sevr Barış Antlaşması (1920) ile çözdüğüne inandığı “Şark Meselesi” (coğrafyadan çıkarmayı başardığı Osmanlı Devleti'nin akıbeti) konusunda son sözün, Milli Mücadele (1919-22), Mudanya Ateşkesi (1922) ve Lozan Barışı (1923) ile Türkler tarafından söylendiği, tarihî bir gerçekliktir.

Karikatürist Théo'nun çizimleriyle Lozan'ın anlatımı: İnönü, kılıç yerine zeytin dalı uzatıyor.

Lozan, Türk tarihi için gerçek bir dönüm noktasıdır. Osmanlı Devleti'ne dayatılan Sevr haritası yerine, Ankara Hükûmetinin siyasi manifestosu olan ve kabaca bugünkü sınırlarımız olarak nitelendireceğimiz

Misak-ı Milli'nin getirilmesidir. Lozan'ın ne anlama geldiğini görebilmek için sadece iki haritayı karşılaştırmak yeterli olacaktır.

İçeriğe
ulaşmak için
QR kodu
okutabilirsiniz

Lozan, Türkiye'nin ekonomik ve siyasi bağımsızlığını sağlayan belgedir. Birinci Dünya Savaşı sonundaki tüm barış antlaşmaları galiplerce hazırlanmış, mağluplara zorla dikte ettirilmiştir. Lozan ise devletlerin eşitliği prensibi üzerine kurulu, karşılıklı anlaşma ve uzlaşma yoluyla barışı getiren antlaşmadır. Yine aynı şekilde, Birinci Dünya Savaşı sonundaki tüm barış antlaşmaları mağlup devletler için ağır savaş tazminatları, iktisadi ve ticari konularda sınırlayıcı hükümler getirirken Lozan'da bunların hiçbiri yer almayacaktır.

Son olarak, Birinci Dünya Savaşı sonrasında imzalanan hiçbir barış antlaşması yaşamazken Lozan hâlâ geçerli olan tek antlaşmadır, süresi ve gizli maddeleri yoktur.

Bilim Kurulu Üyelerinden

Atatürk Araştırma Merkezi Bilim Kurulu Asli Üyesi Prof. Dr. Nurten Çetin tarafından hazırlanan "İşgalden Kurtuluşa Edirne" başlıklı sosyal medya videosu yayımlandı.

İŞGALDEN KURTULUŞA EDİRNE

(25 Temmuz 1920-25 Kasım 1922)

Hazırlayan:
Prof. Dr. Nurten ÇETİN
ATAM Bilim Kurulu Asli Üyesi

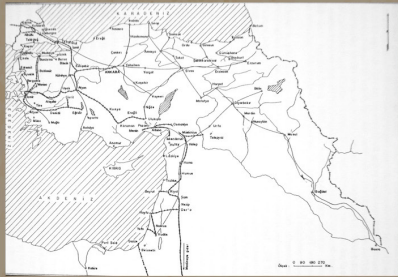

Osmanlı Devleti'nin Avrupa'ya açılan kapısı olan Edirne, sahip olduğu jeopolitik konumuyla Osmanlı'nın gerileme ve çöküş dönemlerinde yaşadığı savaşlar ve göçlerden en fazla etkilenen şehirlerden biridir. 1828-1829 ve 1877-1878 Osmanlı-Rus Savaşlarında iki defa Ruslar, Balkan Savaşları sırasında Bulgarlar (26 Mart 1913), Milli Mücadele döneminde Yunanlılar tarafından (20 Temmuz 1920) işgal edilmiştir.

Mondros Mütarekesi'nin 5. Maddesine göre Osmanlı orduları terhis ediliyor, sınırları korumak ve asayişi sağlamak amacıyla bir miktar askerî kuvvet bırakılıyordu. Trakya'nın savunulması Albay Cafer Tayyar Bey komutasındaki, merkezi Edirne'de olan I. Kolordu'ya verildi. Mütarekenin 15. Maddesi ise Osmanlı Devleti'nin bütün demir yolu hatlarını itilaf devletlerinin kontrolüne bırakıyordu. Uzunköprü-Hadımköy demir yolu hattı 4 Kasım 1918'de Fransızlar tarafından işgal edildi.

İstanbul'a yönelen Fransızlar 14 Ocak 1919'da demir yolları hattının korunması görevini bir Yunan taburuna devrettiler. 16 Ocak 1919'da Yunan kuvvetleri demir yolları boyunca yerleştiler. Bu sırada Yunanistan Başbakanı Venizelos, Trakya'yı Yunanistan'a katmak için Londra ve Paris'te temaslarda bulunuyordu. Paris Barış Konferansı'nda bütün adalar ile Trakya ve Batı Anadolu'yu talep eden Venizelos, isteklerini gerçeğe yansıtmayan birtakım harita ve istatistiklere dayandırıyordu. Bunun yanı sıra Yunan metropolithanesi, Yunan cemiyetleri ve Rum çeteleri Edirne ve çevresinde çalışmalarına hız vermiş, 1919 yılının sonuna gelindiğinde teşkilatlanmalarını neredeyse tamamlamışlardı.

Yunanlıların bu çalışmaları sırasında I. Dünya Savaşı sonrasında beliren Bulgar tehlikesi üzerine kurulmuş olan ve merkezi Edirne’de bulunan “Trakya Paşaeli Müdafaa Heyet-i Osmaniyesi” isimli Cemiyet, Trakya’daki Türklerin haklarını savunmak üzere harekete geçti. Cemiyet, Edirne’nin ileri gelen kişilerinden Faik (Kaltakkıran), Mehmet Şeref (Aykut), Şevket (Dingiloğlu) ve Kasım (Yolageldili) beyler tarafından 2 Kasım 1918 tarihinde toplanılarak alınan karar üzerine Trakya Paşaeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti adıyla kuruldu.

Daha sonra “Trakya Paşaeli Müdafaa Heyet-i Osmaniyesi” adını alan Cemiyet, Yunan iddiaları ve propaganda faaliyetleri karşısında diplomasi ve basın-yayın yoluyla Trakya’nın Türk olduğunu tüm Avrupa, Amerika ve özellikle I. Dünya Savaşı’nın galibi olan devletlere belgeleriyle anlatacak, Türklerin haklarını savunacaktı. Cemiyetin resmi yayın organı 2 Aralık 1918’de yayın hayatına başlayan *Trakya Paşaeli* gazetesidir. Gazete yayınladığı belge, istatistik ve haritalar ile bölgenin etnik köken bakımından Türk olduğunu ulusal ve uluslararası düzeyde kamuoyuna duyurmaya çalıştı.

Paşaeli isminin kullanılması bir rastlantı değildi. Zira Türkler XIV. asırda Trakya’ya geçtiği sırada Orhan Gazi’nin kaleme aldığı bir fermanla bölge Paşaeli olarak adlandırıldığı için bölgedeki Türk varlığı ve kimliğinin çok eskilere gittiği gösterilmek istenmişti.

Edirne’nin bir Müslüman ve Türk şehri olduğunun en canlı delili manzarası idi. Şehre girişte birçok yerde yükselen camiler, yer yer kubbeler, medreseler, mektepler, kışlalar görünüyordu. Trakya Paşaeli Cemiyeti, Paris Barış Konferansı’na iki defa heyet gönderme girişiminde bulundu ancak istenilen netice alınamadı. Konferans’ın Trakya’yı Yunanlara bıraktığının bölgede duyulmasıyla Edirne halkı işgale karşı protesto ve mitingler düzenledi. Bunu kongreler izledi.

1919 yılının sonuna gelindiğinde Trakya'daki durum gittikçe kötüleşti. Cafer Tayyar Bey Yunan teşebbüs ve faaliyetlerini ayrıntılı bir rapor halinde Mustafa Kemal Paşa'ya bildirdi. Türklerin Avrupa'daki son toprak parçası olan Doğu ve Batı Trakya'da, siyasi ve idari bakımdan esaslı tedbirlerin alınması gerekiyordu.

Cafer Tayyar Bey

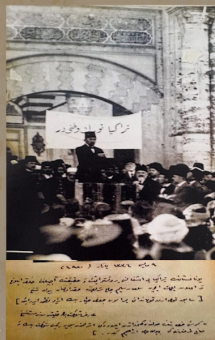

1919 yılının sonuna gelindiğinde Trakya'daki durum gittikçe kötüleşti. Cafer Tayyar Bey Yunan teşebbüs ve faaliyetlerini ayrıntılı bir rapor halinde Mustafa Kemal Paşa'ya bildirdi. Türklerin Avrupa'daki son toprak parçası olan Doğu ve Batı Trakya'da, siyasi ve idari bakımdan esaslı tedbirlerin alınması gerekiyordu.

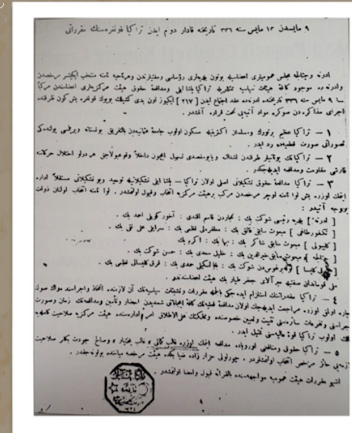
Trakya'da teşkilatlanmanın devam ettiği bir dönemde, 16 Mart 1920'de İstanbul resmen işgal edildi. İşgal haberinin Edirne'ye ulaşması üzerine I. Kolordu Komutanı Cafer Tayyar Bey derhal harekete geçti. Trakya'da sıkıyönetim ilan edildi.

Trakya Paşaeli Cemiyeti de 31 Mart-2 Nisan 1920'de Lüleburgaz Kongresi'ni topladı. Kongre Yunan işgaline karşı Trakya topraklarının koşulsuz olarak savunulması kararını aldı. San Remo Konferansı (18-26 Nisan 1920) ile bütün Trakya Yunanistan'a bırakıldı. Cemiyet silahlı savunma ve halkın desteğini sağlamak amacıyla 9 Mayıs 1920'de Edirne Lisesi'nde Büyük Edirne Kongresi'ni topladı. Aynı gün Selimiye Camii avlusunda binlerce kişinin katılımıyla bir miting yapılarak işgal protesto edildi.

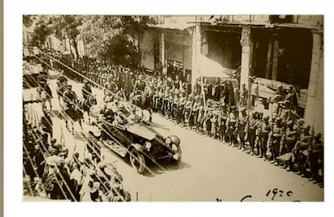

Kongrede Türk ve Müslüman Trakya'nın Osmanlı'dan ayrılarak Yunanistan'a bırakılmasının asla kabul edilmeyeceği, işgale ve ve buna zemin oluşturmaya yönelik her türlü faaliyete karşı silahlı müdafaa kararı alındı. İçeride bu gelişmeler yaşanırken Yunan kuvvetleri San Remo Konferansı kararlarına dayanarak 20 Temmuz 1920'de Karaağaç, Uzunköprü ve Tekirdağ'dan taarruza geçtiler. Cephe mücadelesi ancak bir hafta kadar sürdü. I. Kolordu Komutanı Cafer Tayyar Bey Yunanlılara esir düştü, I. Kolorduya bağlı birliklerin bir kısmı Bulgaristan'a sığındı.

Edirne 25 Temmuz 1920'de Yunanlar tarafından işgal edildi. 26 Temmuz 1920'de Yunan kuvvetlerinin şehre girmesiyle Edirne'de Yunan işgal idaresi başladı. Aynı gün öğleden sonra Yunan Kralı Aleksandros Edirne'ye girdi. Kralın şehre girmesi Türkler ve Müslümanlar arasında büyük üzüntüyle karşılanırken Rumlar arasında sevinç yarattı. Edirne'de Yunan mülki idaresi kuruldu. Doğu Trakya'daki köy adları Rumcaya çevrildi.

İşgalin hemen ardından komiteci oldukları iddiasıyla Müslüman ahali ve eşraftan bazı kişiler tutuklanarak hapsedildi, bazıları da sürgüne gönderildi. Milli Mücadele yanlısı Trakya ve Ahali gazeteleri kapatıldı. Edirne'de gündelik hayat alt üst olurken Edirne bir Yunan şehri haline getirilmeye çalışıldı. Kamu binaları Yunanlılar tarafından farklı amaçlarla kullanıldı.

Trakya'da sivil mücadele devam etmekteydi. Bu süreçte çeşitli propaganda araçlarıyla halkın moral, motivasyon ve organizasyon gücü yükseltilmeye çalışıldı. Trakya'nın kurtuluşu Anadolu'daki zafere bağlıydı.

Trakya Paşaeli Cemiyeti üyelerinden bazıları Anadolu'ya giderek Mustafa Kemal Paşa ile temasa geçtiler. Paşa'nın talimatları doğrultusunda Bulgaristan'a geçerek oraya daha önce gitmiş olan Cemiyet üleriyle birlikte belirlenen yöntem ve strateji ile Milli Mücadele'ye destek sağlamaya çalıştılar. Edirne'nin Yunan işgalinden kurtuluşu 30 Ağustos Zaferi'yle gerçekleşti.

İçeriğe
ulaşmak için
QR kodu
okutabilirsiniz

Mudanya Mütarekesi ile Yunanlıların Doğu Trakya'yı tahliyesi başladı. Edirne 25 Kasım 1922'de Türk askerlerinin şehre girmesiyle kurtuldu. Vali Şakir (Kesebir) Bey tarafından kurtuluş beyannamesi halka okundu.

Lozan Antlaşması ile Karaağaç'ın Türkiye'ye bırakılmasıyla Doğu Trakya'nın Türkiye'ye devir ve teslimi süreci tamamlandı.

Bilim Kurulu Üyelerinden

Prof. Dr. İsmet Türkmen, Tv24 Ekranlarında Atatürk Araştırma Merkezi ve Atatürk Ansiklopedisi'ni Anlattı

Atatürk Araştırma Merkezi Başkanlığı Bilim Kurulu Asli Üyesi, Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü Türkiye Cumhuriyeti Tarihi Anabilim Dalı Öğretim Üyesi Prof. Dr. İsmet Türkmen, Tv24 ekranlarında yayımlanan "An ve Zaman" programına konuk oldu.

Programda Türkiye Cumhuriyeti tarihi üzerine değerlendirmelerde bulunan Prof. Dr. İsmet Türkmen, Atatürk Araştırma Merkezi Başkanlığının Türk tarihine, Atatürk ilke ve inkılaplarına ilişkin yürüttüğü bilimsel çalışmalar hakkında bilgi verdi. Türkmen, Başkanlığın akademik yayın faaliyetleri, bilimsel etkinlikleri ve araştırma projeleriyle tarih yazımına sunduğu katkılara dikkat çekti.

Konuşmasında Atatürk Araştırma Merkezi Başkanlığının önemli dijital yayınlarından biri olan Atatürk Ansiklopedisine de değinen Prof. Dr. Türkmen, ansiklopedinin Atatürk, Millî Mücadele, Cumhuriyet tarihi ve inkılaplar konusunda güvenilir ve bilimsel bir başvuru kaynağı niteliği taşıdığını vurguladı. Ansiklopedinin sürekli güncellenen yapısıyla araştırmacılar, öğrenciler ve konuya ilgi duyan tüm okuyucular için önemli bir bilgi kaynağı olduğunu ifade etti.

Prof. Dr. İsmet Türkmen'in Tv24 ekranlarında gerçekleştirdiği değerlendirmeler, Atatürk Araştırma Merkezi Başkanlığının bilimsel faaliyetlerinin ve Atatürk Ansiklopedisi'nin daha geniş kitlelere tanıtılmasına katkı sağladı.

İçeriğe
ulaşmak için
QR kodu
okutabilirsiniz

Atatürk Araştırma Merkezi Başkanlığı 2026 Bülten

0 312 285 65 11
0 312 285 55 12

Üniversiteler Mah.
Toplum Cad. No.5
Çankaya / ANKARA

bilgi@atam.gov.tr

www.atam.gov.tr

emagaza-atam.ayk.gov.tr

Atam.Baskanlik

atambaskanlik

@AtamBaskanlik

AtamBaskanlik

